

CENTRUM EDUKACJI KIBR

Przez wiedzę do sukcesu

Spółdzielcze kasy oszczędnościowo- kredytowe

Specyfika rachunkowości i rewizji finansowej

Skrypt

Regina Frąckowiak

2	Wstęp
3	Podstawy prawne funkcjonowania spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych
4	Normy prawne regulujące działalność kas
7	Zakres działalności kas
11	Ogólne zasady rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych
12	Klasyfikacja aktywów i pasywów
13	Klasyfikacja przychodów i kosztów działalności
14	Zasady (polityka) rachunkowości kas
15	Plan kont
16	Inwentaryzacja
17	Ewidencja, klasyfikacja i wycena kredytów i pożyczek
18	Ewidencja i klasyfikacja kredytów i pożyczek
19	Zasady dokonywania i rozwiązywania odpisów z tytułu utraty wartości
20	Pomniejszenia odpisów aktualizujących o wartość przyjętych zabezpieczeń
20	Prezentacja w sprawozdaniu finansowym
21	Ewidencja i wycena skryptów dłużnych
22	Ewidencja, klasyfikacja i wycena skryptów dłużnych
22	Prezentacja w sprawozdaniu finansowym
23	Papiery wartościowe dłużne i kapitałowe
24	Klasyfikacja papierów wartościowych
25	Wycena papierów wartościowych dłużnych i kapitałowych
25	Prezentacja w sprawozdaniu finansowym
27	Sprawozdanie finansowe spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej
28	Ogólne zasady sporządzania poszczególnych części sprawozdania finansowego kas
28	Zakres ujawnień w sprawozdaniu finansowym kas
29	Specyfika czynności rewizji finansowej z badania sprawozdania finansowego spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej
30	Ocena poprawności przyjętych zasad (polityki) rachunkowości i jej zgodność z ustawą o rachunkowości i rozporządzeniem w sprawie szczególnych zasad rachunkowości kas
31	Błędy rozpoznania i ujęcia transakcji w księgach rachunkowych kas
32	Akty prawne
32	Literatura
33	Przykłady
34	Wycena i ewidencja depozytów oraz kredytów z zastosowaniem metody ESP
38	Rozpoznanie utraty wartości kredytów i pożyczek
41	Sprzedaż wierzytelności w ujęciu księgowym
44	Normy ostrożnościowe – podstawowe wskaźniki
47	Załączniki
48	Załącznik 1. Wykaz kont wykorzystanych w przykładach z planu kont spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej
49	Załącznik 2. Wzór sprawozdania finansowego spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej

SPÓŁDZIELCZE KASY OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWE. SPECYFIKA RACHUNKOWOŚCI I REWIZJI FINANSOWEJ

Wstęp

Skrypt szkoleniowy został przygotowany dla słuchaczy obowiązkowego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów. Celem publikacji jest wsparcie biegłych rewidentów w dokumentowaniu ich prac związanych z badaniem sprawozdań finansowych spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

Tematem publikacji jest specyfika rachunkowości i rewizji finansowej spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Przedstawiono w niej specyfikę rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz wybrane aspekty wykonania czynności rewizji finansowej, na przykład badanie sprawozdania finansowego spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej. Publikacja nie zastępuje wymogów prawnych regulujących to zagadnienie ani ich nie rozszerza. Korzystanie z jej zapisów nie zwalnia w najmniejszym stopniu biegłego rewidenta z odpowiedzialności za opinię i raport, sam proces badania oraz jego udokumentowanie. Publikacja ma charakter syntetyczny i nie wyczerpuje wszystkich zagadnień, które mogą wymagać uwzględnienia w dokumentacji z konkretnego badania. Nie może być również traktowana jako substytut zapoznania się z mającymi zastosowanie standardami i regulacjami prawnymi wiążącymi biegłego rewidenta oraz podmiot uprawniony do badania.

W opracowaniu, ze względu na wielokrotne wykorzystanie, użyto następujących skrótów pojęć, które oznaczają:

- ustawa o rachunkowości – Ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.),
- ustawa o kasach – Ustawę z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. z 2013 r., poz. 1450 z późn. zm.),
- ustawa o nadzorze – Ustawę z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. z 2016 r., poz. 174),
- ustawa o usługach płatniczych – Ustawę z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz.U. z 2014 r., poz. 873 z późn. zm.),
- ustawa Prawo bankowe – Ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2015 r., poz. 128 z późn. zm.),
- ustawa Prawo spółdzielcze – Ustawę z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2016 r., poz. 21),
- rozporządzenie o rachunkowości – Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. z 2014 r., poz. 880 z późn. zm.),
- rozporządzenie o współczynniku wypłacalności – Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 sierpnia 2013 r. w sprawie współczynnika wypłacalności spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej (Dz.U. z 2013 r., poz. 1102),
- rozporządzenie o instrumentach finansowych – Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz.U. z 2001 r. nr 149, poz. 1674 z późn. zm.),
- kasa – spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową, o której mowa w art. 2 ustawy o kasach,
- Kasa Krajowa – Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową, o której mowa w art. 41 ustawy o kasach,
- fundusz stabilizacyjny – fundusz, o którym mowa w art. 55 ust. 1 ustawy o kasach,
- fundusz oszczędnościowo-pożyczkowy – fundusz, o którym mowa w art. 25 ustawy o kasach.

**PODSTAWY PRAWNE
FUNKCJONOWANIA
SPÓŁDZIELCZYCH KAS
OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH**

PODSTAWY PRAWNE FUNKCJONOWANIA SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH

Normy prawne regulujące działalność kas

Spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa jest instytucją finansową podlegającą przepisom prawa spółdzielczego, ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz innym regulacjom. Kasa prowadzi działalność polegającą na gromadzeniu środków pieniężnych, udzielaniu kredytów, pożyczek, przeprowadzaniu rozliczeń pieniężnych oraz pośredniczeniu przy zawieraniu umów ubezpieczenia, a także wykonywaniu innych działalności określonych w ustawie¹.

Działalność kas regulują m.in.:

- Ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, określająca zasady tworzenia, organizacji i działalności kas oraz Kasy Krajowej, jak również zasady sprawowania nadzoru nad kasami i Kasą Krajową,
- Ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze, w zakresie nieuregulowanym ustawą o kasach,
- Ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym,
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych,
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych,
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 sierpnia 2013 r. w sprawie współczynnika wypłacalności spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej,
- uchwały Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej.

Zgodnie z ustawą o kasach celem kas jest gromadzenie środków pieniężnych wyłącznie swoich członków, udzielanie im pożyczek i kredytów, przeprowadzanie na ich zlecenie rozliczeń finansowych oraz pośredniczenie przy zawieraniu umów ubezpieczenia na zasadach określonych w Ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz.U. z 2014 r., poz. 1450 z późn. zm.), a po uzyskaniu zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego, o którym mowa w art. 32 ust. 2 Ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. z 2004 r. nr 146, poz. 1546 z późn. zm.), kasa może pośredniczyć w zbywaniu i odkupowaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych, funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) innych niż państwo członkowskie Unii Europejskiej lub państwo należące do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EEA).

Poza tym kasa może wydawać pieniądź elektroniczny na rzecz członków kasy, na zasadach wynikających z obowiązujących regulacji.

Od 29 listopada 2013 r. depozyty zgromadzone w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych są objęte ustawowym systemem gwarantowania środków pieniężnych, którego zasady określa Ustawa z 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (nowelizacja wprowadzona Ustawą z dnia 19 kwietnia 2013 r. o zmianie ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz niektórych innych ustaw). Bankowy Fundusz Gwarancyjny w przypadku spełnienia warunku gwarancji (zawieszenia działalności kasy i ustanowienia zarządcy komisarycznego, o ile nie został on ustanowiony wcześniej, oraz złożenia wniosku o ogłoszenie jej upadłości) w całości wypłaca środki gwarantowane do wysokości ustawowo określonej kwoty, tj. do równowartości w złotych 100.000 euro². Wypłata ta następuje w terminie 20 dni roboczych³.

Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa jest spółdzielnią osób prawnych zrzeszającą spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe. Członkami Kasy Krajowej są wyłącznie kasy. Zgodnie z ustawą o kasach celem działalności Kasy Krajowej jest zapewnienie stabilności finansowej kas, a w szczególności udzielanie kasom wsparcia finansowego ze środków funduszu stabilizacyjnego, oraz sprawowanie kontroli nad kasami w celu zapewnienia bezpieczeństwa zgromadzonych w nich oszczędności oraz zgodności ich działalności z przepisami prawa⁴.

Kasa Krajowa prowadzi działalność wyłącznie na rzecz swoich członków, czyli kas. Działalność ta polega m.in. na⁵:

- reprezentowaniu interesów kas przed organami administracji państwowej, samorządu terytorialnego, a także w organizacjach międzynarodowych,
- wyrażaniu opinii o projektach aktów prawnych dotyczących kas,
- zapewnieniu doradztwa prawnego, organizacyjnego i finansowego,
- organizowaniu szkoleń i prowadzeniu działalności wydawniczej związanej z działalnością kas,
- opracowywaniu standardów świadczenia usług i prowadzenia dokumentacji przez kasy oraz systemów informatycznych dla kas,
- przyjmowaniu lokat,
- udzielaniu kasom pożyczek i kredytów,
- pośredniczeniu w przeprowadzaniu rozliczeń oraz wydawaniu kart płatniczych, jeżeli kasa nie wybierze innego sposobu prowadzenia tej działalności,
- udzielaniu pomocy nowo powstającym kasom,
- wypełnianiu za kasy obowiązków informacyjnych wobec Narodowego Banku Polskiego.

¹ Ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (ustawa o kasach), art. 3.

² Ustawa z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (ustawa o BFG), art. 23.

³ Ustawa o BFG, art. 22 ust. 3.

⁴ Ustawa o kasach, art. 42.

⁵ Ustawa o kasach, art. 44 ust. 2.

Do 2012 r. funkcje nadzorcze wobec spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych pełniła wyłącznie Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa. Kasa Krajowa była obowiązkowym związkiem rewizyjnym wobec zrzeszonych w niej kas. Obowiązek zrzeszania kas był zagrożony sankcją likwidacji i wykreślenia kasy z rejestru sądowego.

Od 27 października 2012 r. spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe działają pod nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) oraz dodatkowo podlegają kontroli i Inspekcji⁶ Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej.

Zakres oraz zasady sprawowania nadzoru nad kasami i Kasą Krajową regulują:

- Ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych,
- Ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym,
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 lipca 2014 r. w sprawie szczegółowego trybu wykonywania czynności kontrolnych Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. z 2014 r., poz. 952),
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 2014 r. w sprawie wpłat na finansowanie kosztów nadzoru nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi oraz Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową (Dz.U. z 2014 r., poz. 1212).

Sprawowanie nadzoru nad kasami przez KNF ma na celu zapewnienie⁷:

- stabilności finansowej kas,
- prawidłowości prowadzonej przez kasy działalności finansowej,
- bezpieczeństwa środków pieniężnych gromadzonych w kasach,
- zgodności działalności kas z przepisami ustawy o kasach.

Sprawując nadzór nad działalnością kas, KNF podejmuje czynności polegające w szczególności na⁸:

- dokonywaniu oceny sytuacji finansowej kasy, w tym badaniu wypłacalności, jakości aktywów, płynności płatniczej, wyniku finansowego kasy,
- badaniu jakości systemu zarządzania kasą, w tym systemu zarządzania ryzykiem, oraz funkcji kontroli wewnętrznej,
- badaniu zgodności udzielanych pożyczek pieniężnych, kredytów oraz emitowanych papierów wartościowych z obowiązującymi w tym zakresie przepisami,
- badaniu zabezpieczenia i terminowości spłaty kredytów i pożyczek pieniężnych,
- badaniu przestrzegania limitów zaangażowania⁹,
- badaniu przestrzegania przez kasę norm dopuszczalnego ryzyka w działalności kasy, zarządzania ryzykiem prowadzonej działalności, w tym dostosowania do rodzaju i skali działalności kasy procesu identyfikacji i monitorowania ryzyka oraz sprawozdawania o ryzyku, a także dopuszczalnego ryzyka w działalności kasy,
- badaniu przestrzegania obowiązków wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2010 r. nr 46, poz. 276 z późn. zm.),
- od 1 lipca 2016 r. także na badaniu wykonywania przez kasę obowiązków określonych w ustawie¹⁰.

Kasy są obowiązane do wnoszenia opłat z tytułu nadzoru sprawowanego przez KNF, stanowiących iloczyn sumy aktywów bilansowych kas i stawki nieprzekraczającej 0,024%. Sumę aktywów bilansowych w danym roku kalendarzowym ustala się według stanu na dzień 31 grudnia tego roku kalendarzowego. Terminy uiszczenia, wysokość i sposób obliczania wpłat spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych na finansowanie kosztów nadzoru oraz sposób i terminy rozliczania należności z tytułu powyższych wpłat określa Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 2014 r. w sprawie wpłat na finansowanie kosztów nadzoru nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi oraz Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową (Dz.U. z 2014 r., poz. 1212).

Kasa ustala co kwartał zaliczkę na poczet kosztów nadzoru w wysokości 0,006% sumy aktywów bilansowych według stanu na dzień kończący kwartał poprzedzający kwartał, za który jest ustalana zaliczka. Kasa wpłaca zaliczkę za każdy kwartał najpóźniej do końca pierwszego miesiąca tego kwartału, na rachunek bankowy urzędu obsługującego KNF. Kasa przekazuje KNF informację, w której wykazuje podstawę naliczenia zaliczki, okres, którego dotyczy, oraz jej wysokość, sporządzoną według wzoru określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia¹¹.

⁶ Ustawa o kasach, art. 44 ust. 7.

⁷ Ustawa o kasach, art. 61 ust. 1.

⁸ Ustawa o kasach, art. 67.

⁹ Ustawa o kasach, art. 30-32 i art. 37.

¹⁰ Ustawa o kasach, art. 67 pkt 8.

¹¹ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 2014 r. w sprawie wpłat na finansowanie kosztów nadzoru nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi oraz Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową, §3.

Zgodnie z zapisami ustawy o kasach, ustawy Prawo spółdzielcze oraz Statutem Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi sprawuje kontrolę oraz przeprowadza lustrację Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa, która:

- przeprowadza lustrację zrzeszonych kas zgodnie z przepisami ustawy Prawo spółdzielcze¹²,
- sprawuje kontrolę nad kasami w zakresie zgodności ich działalności z przepisami prawa oraz prawidłowości prowadzonej gospodarki finansowej¹³.

Czynności podejmowane przez Kasę Krajową w ramach kontroli działalności kas polegają w szczególności na¹⁴:

- analizie sprawozdań finansowych kas,
- badaniu realizacji obowiązku utrzymywania płynności płatniczej przez kasy,
- badaniu zgodności udzielanych przez kasy kredytów i pożyczek z przepisami ustawy o kasach,
- badaniu zabezpieczenia i terminowości spłaty kredytów i pożyczek kas,
- badaniu stosowanego oprocentowania kredytów i pożyczek oraz złożonych oszczędności i lokat w kasach,
- badaniu sytuacji finansowej kas.

Zgodnie z zapisami art. 91 ustawy Prawo spółdzielcze Kasa Krajowa przeprowadza w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych przynajmniej raz na 3 lata lustrację, której celem jest:

- sprawdzenie przestrzegania przez spółdzielnię przepisów prawa i postanowień statutu,
- zbadanie przestrzegania przez spółdzielnię prowadzenia przez nią działalności w interesie ogółu członków oraz kontrola gospodarności, celowości i rzetelności realizacji przez spółdzielnię jej celów ekonomicznych, socjalnych oraz kulturalnych,
- wskazywanie członkom nieprawidłowości w działalności organów spółdzielni, udzielanie organizacyjnej i instruktażowej pomocy w usuwaniu stwierdzonych nieprawidłowości oraz w usprawnieniu działalności spółdzielni.

¹² Ustawa z dnia 6 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (ustawa Prawo spółdzielcze), art. 91.

¹³ Statut Kasy Krajowej, tekst jednolity uchwalony przez ZWZ Kasy Krajowej z dnia 19 czerwca 2015 r. (Statut Kasy Krajowej), §3.

¹⁴ Ustawa o kasach, art. 66.

PODSTAWY PRAWNE FUNKCJONOWANIA SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH

Zakres działalności kas

Zgodnie z ustawą o kasach spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe prowadzą działalność polegającą na gromadzeniu środków pieniężnych od swych członków. Członkami kasy mogą być osoby fizyczne połączone więzią o charakterze zawodowym lub organizacyjnym, a w szczególności:

- pracownicy zatrudnieni w jednym lub kilku zakładach pracy,
- osoby należące do tej samej organizacji społecznej lub zawodowej.

Członkami kasy mogą być także działające wśród członków organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych posiadające osobowość prawną, spółdzielnie, związki zawodowe oraz wspólnoty mieszkaniowe¹⁵.

Członek kasy jest obowiązany wpłacić wkład członkowski w celu korzystania przez spółdzielnię. Wkład ten jest oprocentowany, jeżeli tak stanowi statut¹⁶, a odsetki zalicza się na poczet wkładu członkowskiego¹⁷. Członek kasy jest obowiązany posiadać co najmniej jeden zadeklarowany i wpłacony udział.

Z wpłat udziałów członkowskich powstaje fundusz udziałowy kasy¹⁸. Z wpłat wpisowego powstaje fundusz zasobowy kasy¹⁹.

Kasa jest obowiązana wypłacić po śmierci członka kasy z jego wkładu członkowskiego i oszczędności²⁰:

- kwotę wydatkowaną na koszty pogrzebu członka kasy w wysokości nieprzekraczającej kosztów przygotowania pogrzebu zgodnie ze zwyczajami przyjętymi w danym środowisku – osobie, która przedłoży rachunek dokumentujący wysokość poniesionych przez nią wydatków,
- kwotę nieprzekraczającą ogółem sumy przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłaszanej przez Prezesa GUS, w okresie 5 lat kalendarzowych poprzedzających wypłatę – jeżeli członek kasy pisemnie wskazał osoby, na rzecz których ma nastąpić wypłata (osobami tymi mogą być: małżonek, zstępni, rodzice, dziadkowie i rodzeństwo),
- kwotę równą wpłatom na rachunki dokonanych przez organ rentowy z tytułu świadczeń z ubezpieczeń i zabezpieczeń społecznych, które nie przysługiwały za okres po śmierci posiadacza rachunków, wskazaną we wniosku organu rentowego skierowanym do kasy.

Powyższe sumy nie należą do spadku po członku kasy.

Oferta produktowa kas nie odbiega znacząco od oferty sektora bankowego i obejmuje²¹:

- konta osobiste (w ramach IKS – Indywidualnego Konta Spółdzielczego lub w postaci osobnego ROR) z możliwością wyrobienia karty płatniczej Visa oraz uruchomienia obsługi internetowej,
- lokaty, w tym lokaty terminowe oraz lokaty systematycznego oszczędzania,
- pożyczki i kredyty, w tym pożyczki gotówkowe na dowolny cel, pożyczki chwilówki (spłacane w ciągu jednego miesiąca, bardzo nisko oprocentowane), kredyty hipoteczne z wymaganym wkładem własnym w wysokości około 30%,
- pośrednictwo w zawieraniu umów ubezpieczenia na życie i majątkowego,
- sprzedaż produktów o charakterze inwestycyjnym (fundusze inwestycyjne, ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe).

Warunki produktów oferowanych członkom kas są tym korzystniejsze, im dłuższy jest staż członkowski w kasie oraz im więcej udziałów w kasie posiada członek.

W momencie przystąpienia do spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej uruchamiane jest IKS, na którym przechowywane są środki z wpłat członkowskich. Konto w podstawowej wersji nie posiada funkcji rozliczeniowej.

W ofercie kas dostępne są następujące konta osobiste:

- IKS bez funkcji rozliczeniowej (wersja podstawowa),
- IKS w wersji z funkcją rozliczeniową, z oprocentowaniem niższym niż w przypadku wersji podstawowej,
- rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe,
- rachunki firmowe dla członków prowadzących działalność gospodarczą.

W przypadku większości kas istnieje możliwość uruchomienia dostępu do kont osobistych przez internet za pośrednictwem portalu e-skok. Do większości kont osobistych oferowana jest także karta SKOK Visa.

¹⁵ Ustawa o kasach, art. 10.

¹⁶ Ustawa o kasach, art. 12 ust. 2.

¹⁷ Ustawa o kasach, art. 12 ust. 3.

¹⁸ Ustawa o kasach, art. 24 ust. 2 pkt 1.

¹⁹ Ustawa o kasach, art. 24 ust. 2 pkt 2.

²⁰ Ustawa o kasach, art. 14.

²¹ Strona www.skok.pl – oferta SKOK, dostęp 10 marca 2016 r.

Oferta kas w zakresie lokat obejmuje²²:

- lokaty terminowe o stałym i zmiennym oprocentowaniu, również z możliwością wypłaty środków w czasie trwania lokaty,
- lokaty jednodniowe z codzienną kapitalizacją i możliwością automatycznego odnawiania przez kilka miesięcy,
- lokaty rentierskie, w przypadku których odsetki są wypłacane na rachunek klienta,
- rachunki systematycznego oszczędzania,
- inne, np. lokaty z oprocentowaniem zmiennym zależnym od wskaźnika inflacji.

W przypadku wcześniejszego zerwania lokaty członkowi kasy przysługuje średnio około 30% wartości naliczonych odsetek.

Oferta kas w zakresie pożyczek i kredytów obejmuje²³:

- pożyczki gotówkowe udzielane na dowolny cel z okresem spłaty do 10 lat,
- pożyczki chwilówki o niskim oprocentowaniu i na niskie kwoty spłacane w ciągu jednego miesiąca, z możliwością zawarcia umowy ramowej na okres 12 miesięcy,
- pożyczki konsolidacyjne na spłatę zobowiązań zawierane na okresy długoterminowe,
- kredyty i pożyczki hipoteczne – z koniecznością 30% wkładu własnego lub innym ewentualnym dodatkowym zabezpieczeniem,
- linie pożyczkowe,
- pożyczki VIP, Prestige – dla wybranych członków lub grupy członków,
- kartę Visa – wydawaną do kont osobistych (z kartą związana jest usługa Visa cash back, która umożliwia wypłacenie gotówki w kasie przy okazji płacenia za zakupy).

W celu zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego kasy są obowiązane posiadać fundusze własne, dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności²⁴.

Funduszami własnymi kasy są²⁵:

- fundusz udziałowy – powstający z wpłat udziałów członkowskich,
 - fundusz zasobowy – powstający z wpłat wpisowego wnoszonego przez członków oraz nadwyżki bilansowej,
 - fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych – utworzony na podstawie odrębnych przepisów,
 - za zgodą KNF zobowiązania z tytułu przyjęcia przez kasę (zobowiązania podporządkowane) otrzymane z:
 - funduszu stabilizacyjnego w kwocie i na zasadach ustalonych w decyzji KNF wydanej na wniosek kasy,
 - innych źródeł w kwocie i na zasadach ustalonych w decyzji KNF wydanej na wniosek kasy,
 - Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w kwocie i na zasadach ustalonych w decyzji KNF wydanej na wniosek kasy.
- W ciągu ostatnich 5 lat trwania umowy na koniec każdego roku należy dokonać pomniejszenia tych kwot o 20%. Aby środki te mogły być zaliczone do funduszy własnych, muszą spełnić łącznie warunki określone w art. 24 ust. 2 pkt. 4 ustawy o kasach²⁶,
- za zgodą KNF kwota dodatkowej odpowiedzialności członków, w części określonej przez KNF, z tym że nie może ona przewyższać 50% sumy funduszu udziałowego i funduszu zasobowego²⁷,
 - niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych, zaklasyfikowanych zgodnie z odrębnymi przepisami jako dostępne do sprzedaży,
 - niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych, zaklasyfikowanych zgodnie z odrębnymi przepisami jako dostępne do sprzedaży.

Ustawa o kasach określa również zasady pomniejszania funduszy własnych przez kasy²⁸. Należy dodać, że straty bilansowe są pokrywane z funduszu zasobowego, a w części przekraczającej fundusz zasobowy – z funduszu udziałowego. Natomiast nadwyżka bilansowa uzyskana w wyniku działalności jest przekazywana na zwiększenie funduszu zasobowego lub uzupełnienie udziałów uprzednio przeznaczonych na pokrycie straty bilansowej²⁹. Nie może być ona rozdzielana pomiędzy członków ze względu na regulacje ustawowe.

²² Strona www.skok.pl – oferta SKOK – Lokaty, dostęp 10 marca 2016 r.

²³ Strona www.skok.pl – oferta SKOK – Kredyty, dostęp 10 marca 2016 r.

²⁴ Ustawa o kasach, art. 24 ust. 1.

²⁵ Ustawa o kasach, art. 24 ust. 2.

²⁶ Ustawa o kasach, art. 24 ust. 2 pkt 4.

²⁷ Ustawa o kasach, art. 24 ust. 2 pkt 5.

²⁸ Ustawa o kasach, art. 24 ust. 3, 3a, 3b.

²⁹ Ustawa o kasach, art. 26.

Kasa tworzy fundusz oszczędnościowo-pożyczkowy będący w dyspozycji kasy³⁰, który powstaje z wkładów członkowskich oraz gromadzonych przez członków oszczędności. Środki pieniężne, które nie są wykorzystywane na kredyty i pożyczki dla członków kasy, mogą być inwestowane z zachowaniem najwyższej staranności, wyłącznie zgodnie z przepisami ustawy o kasach³¹.

Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe obowiązują normy ostrożnościowe określone w ustawie o kasach oraz odrębnych przepisach. Normy te dotyczą w szczególności: adekwatności kapitałowej, w tym zasad ustalania współczynnika wypłacalności, ryzyka kredytowego, stopy procentowej oraz ryzyka utraty płynności.

Kasa jest obowiązana utrzymywać współczynnik wypłacalności na poziomie co najmniej 5%³². W przypadku niespełnienia tego wymogu kasa jest obowiązana niezwłocznie powiadomić KNF. Sposób i szczegółowe zasady obliczania współczynnika wypłacalności określa Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 sierpnia 2013 r. w sprawie współczynnika wypłacalności spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej.

Ryzyko kredytowe kasy to ryzyko poniesienia strat finansowych na skutek niewykonania zobowiązania przez pożyczkobiorców. Ryzyko kredytowe obejmuje również ryzyko koncentracji związane z poniesieniem strat finansowych wynikających ze zbyt dużego zaangażowania w danym podmiocie.

Ekspozycja kasy na ryzyko kredytowe może być minimalizowana poprzez³³:

- kontrolę nad procesem udzielania kredytów i pożyczek, w tym:
 - wewnętrzne procedury i instrukcje,
 - limity kompetencji decyzyjnych,
 - segregację obowiązków,
- monitoring istniejących ekspozycji kredytowych,
- ustanowienie i monitoring zabezpieczeń,
- limity zaangażowania, w tym:
 - limit wobec podmiotu lub grupy kapitałowej,
 - limit wobec sektora, branży gospodarczej,
 - limit całkowitego zaangażowania w relacji do kapitałów kasy.

Łączna kwota pożyczek i kredytów udzielonych jednemu członkowi kasy oraz zobowiązań tego członka wynikających z udzielonych poręczeń nie może przekraczać 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego (art. 30 ust. 1 ustawy o kasach). W przypadku pożyczek i kredytów udzielanych na cele związane z działalnością gospodarczą łączna kwota takich pożyczek i kredytów udzielonych jednemu członkowi kasy oraz udzielonych mu zobowiązań pozabilansowych nie może przekraczać 15% funduszy własnych kasy (art. 30 ust. 2 ustawy o kasach).

Kwota pożyczek i kredytów udzielanych łącznie członkom rady nadzorczej, zarządu i komisji kredytowej nie może przekroczyć 20% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego (art. 31 ust. 1 pkt 2 ustawy o kasach).

Łączna kwota pożyczek i kredytów udzielonych wszystkim członkom kasy na cele związane z działalnością gospodarczą nie może przekraczać 150% funduszy własnych kasy (art. 32 ustawy o kasach).

Kasa, aby nie narażać się na ryzyko utraty płynności, ma obowiązek utrzymywać rezerwę płynną w wysokości nie mniejszej niż 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego. Rezerwę płynną stanowią określone ustawą środki pieniężne³⁴.

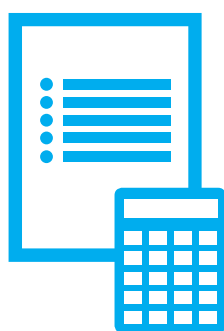
³⁰ Ustawa o kasach, art. 25.

³¹ Ustawa o kasach, art. 37.

³² Ustawa o kasach, art. 24 ust. 5.

³³ Rekomendacja A-SKOK dotycząca dobrych praktyk zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, Komisja Nadzoru Finansowego, Warszawa 2015 (Rekomendacja A-SKOK).

³⁴ Ustawa o kasach, art. 38 ust. 3.

OGÓLNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH

OGÓLNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH

Klasyfikacja aktywów i pasywów

Spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa, podobnie jak bank, jako jednostka gospodarcza dysponuje aktywami i pasywami o znacząco odmiennej strukturze niż typowe jednostki gospodarcze (produkcyjne, handlowe, usługowe). W związku z tym inna powinna być kolejność wykazywania aktywów w bilansie kasy. Cechą tej odmienności jest płynność aktywów od największej do najmniejszej oraz wymagalność pasywów od najbardziej do najmniej wymagalnych.

Przez pojęcie aktywów kasy należy rozumieć zasoby majątkowe, które mają 4 główne cechy:

- są kontrolowane przez kasę (składnik majątku zaliczony do aktywów kasy nie musi być jej własnością),
- posiadają wiarygodnie określoną wartość,
- powstały w wyniku przeszłych zdarzeń,
- spowodują w przyszłości dopływ korzyści ekonomicznych.

Źródłem finansowania aktywów kasy są jej pasywa, czyli fundusze własne oraz zobowiązania.

Z uwagi na specyfikę działalności aktywa spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej to przede wszystkim:

- należności z tytułu udzielonych członkom kredytów i pożyczek pieniężnych,
- lokaty w Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej,
- wkłady na fundusz stabilizacyjny,
- udziały w innych jednostkach,
- papiery wartościowe kapitałowe i dłużne oraz inne inwestycje.

Natomiast najważniejsze pasywa to:

- zobowiązania wobec członków z tytułu depozytów członkowskich,
- zobowiązania finansowe z tytułu rozliczeń pieniężnych,
- fundusze własne kasy.

Struktura aktywów i pasywów w sprawozdaniu finansowym kasy do 31 grudnia 2014 r. była analogiczna do bilansu spółki prowadzącej działalność handlową. Najważniejsze aktywa i pasywa w bilansie kasy wykazywała następująco:

- należności od członków kasy, w tym kredyty i pożyczki członkowskie oraz fundusz stabilizacyjny – w poz. „Aktywa trwałe”,
- długoterminowe aktywa finansowe, w tym udziały i akcje, dłużne i inne papiery wartościowe oraz lokaty w Kasie Krajowej – w poz. „Inwestycje długoterminowe”,
- należności krótkoterminowe, w tym należności od członków z tytułu kredytów i pożyczek członkowskich, należności dochodzone na drodze sądowej, należności w powierniczym przelewie oraz rozliczenia pieniężne i rozrachunki zleceń płatniczych – w poz. „Aktywa obrotowe”,
- krótkoterminowe aktywa finansowe, w tym udziały i akcje, dłużne i inne papiery wartościowe, środki pieniężne i inne aktywa pieniężne oraz lokaty w Kasie Krajowej – w poz. „Inwestycje krótkoterminowe”,
- zobowiązania wobec członków z tytułu depozytów członkowskich, kredyty i pożyczki oraz inne zobowiązania finansowe – w poz. „Zobowiązania długoterminowe”,
- zobowiązania wobec członków z tytułu depozytów członkowskich, kredyty i pożyczki, zobowiązania finansowe z tytułu rozliczeń pieniężnych i rozrachunków zleceń płatniczych – w poz. „Zobowiązania krótkoterminowe”.

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych wprowadziło, począwszy od sprawozdań finansowych za 2015 r., sposób prezentacji danych w sprawozdaniu finansowym kas dostosowany do specyfiki finansowej ich działalności. Główne pozycje sprawozdania finansowego kasy to niosące ryzyko kredytowe, rynkowe i płynności instrumenty finansowe.

Począwszy od sprawozdań finansowych za 2015 r., najważniejsze aktywa i pasywa w bilansie są prezentowane następująco:

- lokaty w Kasie Krajowej – w poz. „Aktywa pieniężne”,
- instrumenty kapitałowe i dłużne papiery wartościowe – w poz. „Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym aktywa przeznaczone do obrotu” lub „Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży”, w zależności od klasyfikacji do odpowiedniej kategorii,
- należności od członków z tytułu kredytów i pożyczek członkowskich – w poz. „Kredyty i pożyczki oraz inne należności”,
- skrypty dłużne otrzymane w wyniku zamiany wierzytelności z tytułu kredytów i pożyczek – w poz. „Kredyty i pożyczki oraz inne należności”,
- wkłady na fundusz stabilizacyjny – w poz. „Inne aktywa”,
- zobowiązania wobec członków z tytułu depozytów członkowskich – w poz. „Oszczędności – Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym przeznaczone do obrotu” lub „Zobowiązania finansowe wyceniane według skorygowanej ceny nabycia”, w zależności od klasyfikacji do odpowiedniej kategorii,
- zobowiązania finansowe z tytułu rozliczeń pieniężnych i rozrachunków zleceń płatniczych – w poz. „Inne zobowiązania – Fundusze specjalne i inne zobowiązania”.

OGÓLNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH

Klasyfikacja przychodów i kosztów działalności

Szczegółowe zasady kwalifikowania oraz przekwalifikowywania aktywów i zobowiązań finansowych do poszczególnych kategorii zostały określone w rozdz. 4 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Przychodami z działalności kasy są w szczególności przychody z tytułu odsetek, przychody z tytułu prowizji i opłat, w tym opłat za przeprowadzanie na zlecenie członków kasy rozliczeń finansowych oraz prowizji z tytułu usług pośrednictwa ubezpieczeniowego.

Kosztami działalności kasy są w szczególności koszty z tytułu odsetek od środków pieniężnych wniesionych przez członków kasy, koszty opłat, koszty prowizji, w tym z tytułu usług pośrednictwa ubezpieczeniowego oraz ubezpieczenia oszczędności.

Wynik finansowy netto kasy obejmuje³⁵:

- wynik działalności operacyjnej, w tym wynik działalności kasy,
- wynik operacji nadzwyczajnych,
- obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego, którego podatnikiem jest kasa, i płatności z nim zrównanych na podstawie odrębnych przepisów.

Na wynik działalności kasy składają się: wynik z tytułu odsetek, przychody z tytułu dywidend, wynik z tytułu prowizji, zrealizowany wynik z aktywów finansowych i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz innych niż przeznaczone do obrotu (netto), wynik z tytułu aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym przeznaczonych do obrotu (netto), oraz wynik z tytułu różnic kursowych³⁶.

Do wyniku z tytułu odsetek zalicza się³⁷:

- nieotrzymane w okresie sprawozdawczym przychody z tytułu:
 - naliczonych odsetek (w tym dyskonta) oraz odsetek skapitalizowanych przypadających na bieżący okres sprawozdawczy,
 - otrzymanych w poprzednich okresach przychodów z tytułu odsetek (w tym dyskonta) przypadających na bieżący okres sprawozdawczy,
- otrzymane w bieżącym okresie sprawozdawczym przychody z tytułu odsetek przypadające za okres sprawozdawczy,
- koszty z tytułu odsetek wymagalnych i niewymagalnych od zobowiązań kasy przypadające za okres sprawozdawczy.

Do wyniku z tytułu odsetek nie zalicza się dyskonta oraz odsetek otrzymanych z góry przypadających na następne okresy sprawozdawcze.

Przychody i koszty odsetkowe jako element wyniku finansowego ustalane są przez wycenę wartości aktywa lub zobowiązania według skorygowanej ceny nabycia. W takim przypadku odsetki zaliczane są do wyniku według skorygowanej ceny nabycia z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Efektywna stopa procentowa (ESP) to stopa, która dyskontuje oczekiwany strumień przyszłych płatności pieniężnych do bieżącej wartości bilansowej netto przez oczekiwany okres życia produktu.

Ustalenie ESP obejmuje wszystkie opłaty/prowizje płacone (koszty transakcji) lub otrzymywane przez kasę (przychody prowizyjne), jak również koszty transakcyjne oraz premię i dyskonto związane z powstaniem danego składnika aktywów lub zobowiązania finansowego, które podlegają wycenie według skorygowanej ceny nabycia. Rozliczenie prowizji pobranej z góry stanowi dominujący składnik różnicy pomiędzy okresowym przychodem odsetkowym określonym przy użyciu metody ESP a faktycznie otrzymywanymi odsetkami (wynikającymi z umowy).

Wynik z działalności operacyjnej³⁸ obejmuje wynik działalności kasy skorygowany o różnicę między pozostałymi przychodami operacyjnymi (w tym rozwiązane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych) a pozostałymi kosztami operacyjnymi (w tym odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych), koszty działania kasy, amortyzację środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz utworzone i rozwiązane rezerwy (netto), a także wynik z tytułu odpisów aktualizujących aktywa finansowe.

³⁵ Rozporządzenie o rachunkowości, §27 ust. 1.

³⁶ Rozporządzenie o rachunkowości, §27 ust. 2.

³⁷ Rozporządzenie o rachunkowości, §27 ust. 3.

³⁸ Rozporządzenie o rachunkowości, §27 ust. 7.

OGÓLNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH

Zasady (polityka) rachunkowości kas

Rachunkowość kasy ma zapewnić przedstawienie w sposób prawidłowy, rzetelny i jasny sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego. W tym celu rachunkowość dokonuje pomiaru, rejestracji, grupowania i interpretacji na podstawie dokonanych zapisów zawartych transakcji.

Rachunkowość spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych regulują:

- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.),
- wydane na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8d ustawy o rachunkowości Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. z 2014 r., poz. 880 z późn. zm.),
- wydane na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 4 ustawy o rachunkowości Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz.U. z 2001 r. nr 149, poz. 1674 z późn. zm.), w zakresie, w jakim nie zostały uregulowane w rozporządzeniu o rachunkowości.

Spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa, podobnie jak każda inna jednostka, powinna posiadać dokumentację opisującą przyjęte przez nią zasady (politykę) rachunkowości dotyczące³⁹:

- określenia roku obrotowego i wchodzących w jego skład okresów sprawozdawczych,
- metod wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego,
- sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym:
 - zakładowego planu kont,
 - wykazu ksiąg rachunkowych,
- opisu systemu przetwarzania danych,
- systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów, w tym dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych i innych dokumentów stanowiących podstawę dokonanych w nich zapisów.

Należy jednak dodać, że z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych obowiązującego od 1 stycznia 2015 r. wynika, że kasy są zobowiązane do ujmowania w każdym dniu operacyjnym w księgach rachunkowych wszystkich zdarzeń gospodarczych. Dodatkowo zdarzenia wpływające na spełnienie norm wynikających z Ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych oraz rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych mają być zapisywane w każdym dniu operacyjnym, w którym wystąpiły, i odnoszone do okresów sprawozdawczych, których te zdarzenia dotyczą.

Sprawozdanie finansowe za 2015 r. spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe sporządzają według wzoru określonego w załączniku nr 2 do Rozporządzenia z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Zasada ciągłości nakazuje, aby przyjęte zasady (politykę) rachunkowości stosować w sposób ciągły, przeprowadzając w kolejnych latach obrotowych w jednakowy sposób grupowanie operacji gospodarczych, wycenę aktywów i pasywów, w tym także dokonywanie odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych, ustalanie wyniku finansowego i sporządzanie sprawozdań finansowych, tak aby wynikające z nich informacje za kolejne lata były porównywalne. Wykazane w księgach rachunkowych na dzień zamknięcia stany aktywów i pasywów należy ująć w tej samej wysokości w otwartych na następny rok obrotowy księgach rachunkowych, co oznacza, że w sprawozdaniu finansowym kas za 2015 r. należy zaprezentować dane za rok poprzedni według zmienionych w 2015 r. zasad rachunkowości. Skutki zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości należy zaprezentować w funduszu własnym (podobnie jak w przypadku wykrytych błędów dotyczących lat ubiegłych), wykazując je jako zysk (stratę) z lat ubiegłych. W dodatkowych informacjach i objaśnieniach należy ujawnić rodzaj zmian, przyczyny ich wprowadzenia, ich kwotowy wpływ na wynik finansowy lub fundusz własny oraz retrospektywne przekształcenie danych porównawczych.

³⁹ Ustawa o rachunkowości, art. 10.

OGÓLNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH

Plan kont

Zakładowy plan kont spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej – zgodnie z ustawą o rachunkowości⁴⁰ – ustala wykaz kont księgi głównej, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej.

W rozporządzeniu w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych zdefiniowane zostały m.in. następujące pojęcia⁴¹:

- konto syntetyczne – przewidziane w planie kont urządzenie księgi głównej, o którym mowa w art. 15 ustawy o rachunkowości,
- konto analityczne – przewidziane w planie kont urządzenie ksiąg pomocniczych, o którym mowa w art. 16 ustawy o rachunkowości,
- konto pozabilansowe – urządzenie przewidziane w planie kont, przeznaczone w szczególności do ewidencjonowania według wartości nominalnej zobowiązań o charakterze finansowym lub gwarancyjnym udzielonych lub otrzymanych przez kasę, operacji walutowych, kontraktów kupna-sprzedaży instrumentów finansowych zawartych przez kasę w okresie pomiędzy zawarciem transakcji a jej rozliczeniem, a także do ewidencjonowania udzielonych lub otrzymanych zabezpieczeń.

Zakładowy plan kont kasy, opracowany na podstawie systemowego planu kont Kasy Krajowej, przyjmuje podział na osiem zespołów – od 0 do 8 (bez zespołu 5) – i obejmuje wykaz kont syntetycznych zgodny z wykazem dla jednostek stosujących ustawę o rachunkowości.

Z uwagi na rodzaj działalności prowadzonej przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe systemowy plan kont został przez Kasę Krajową dostosowany do klasyfikacji zdarzeń uwzględniających specyfikę działalności finansowej, w tym m.in. do ewidencji należności i zobowiązań o charakterze finansowym, zarówno na kontach bilansowych, jak i pozabilansowych.

⁴⁰ Ustawa o rachunkowości, art. 10 ust. 1 pkt 3a.

⁴¹ Rozporządzenie o rachunkowości, §2.

OGÓLNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH

Inwentaryzacja

Zgodnie z zapisami art. 26 ust. 1 ustawy o rachunkowości spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa jest zobowiązana do przeprowadzenia inwentaryzacji na ostatni dzień każdego roku obrotowego. Szczególne zasady inwentaryzacji poszczególnych składników aktywów i pasywów, a w szczególności zasady inwentaryzacji stanu środków zgromadzonych na rachunkach członków kasy, potwierdzenia stanu kredytów i pożyczek oraz należności i zobowiązań wobec członków kasy nieprowadzących ksiąg rachunkowych, określa §11 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. W rozporządzeniu wskazano również jednoznacznie na obowiązek inwentaryzacji należności z prawdopodobieństwem wystąpienia nieściągalności, należności o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności oraz należności nieściągalnych. Terminy i częstotliwość przeprowadzania inwentaryzacji reguluje art. 26 ust. 3 ustawy o rachunkowości.

Kasa, przeprowadzając inwentaryzację zgodnie z ustawą o rachunkowości, stosuje zasady szczególne określone w §11 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

Stany aktywów i pasywów wykazywane w księgach rachunkowych kasy podlegają rocznej inwentaryzacji. Inwentaryzacja stanu aktywów i pasywów w kasie polega w szczególności na:

- przeprowadzeniu spisu z natury krajowych środków płatniczych, walut obcych i dewiz, papierów wartościowych w postaci materialnej, innych wartości przechowywanych w kasach i skarbcach oraz wszelkich rzeczowych składników majątku,
- uzgodnieniu w drodze uzyskania potwierdzenia salda stanu środków zgromadzonych na rachunkach członków kasy, potwierdzenia stanu kredytów i pożyczek, z wyłączeniem należności i pożyczek od członków kasy nieprowadzących ksiąg rachunkowych, instrumentów finansowych w postaci zdematerializowanej, innych należności i zobowiązań, w tym z tytułu dostaw, robót i usług, oraz stanu własnych składników majątkowych powierzonych innym jednostkom lub osobom,
- weryfikacji stanu ewidencyjnego przez porównanie z odpowiednimi dowodami księgowymi dotyczącymi aktywów i pasywów, których stan rzeczywisty nie może być ustalony bądź nie podlega ustaleniu w drodze spisu z natury czy też w drodze uzgodnienia.

Inwentaryzacją w drodze porównania stanu ewidencyjnego z dokumentami i dokonania weryfikacji wartości tych składników należy objąć w szczególności⁴²:

- wartości niematerialne i prawne,
- należności i zobowiązania wobec członków kasy nieprowadzących ksiąg rachunkowych,
- należności z prawdopodobieństwem wystąpienia nieściągalności, należności o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności oraz należności nieściągalne,
- naliczone odsetki,
- fundusze kasy,
- rezerwy,
- zobowiązania pozabilansowe.

Inwentaryzacja aktywów i pasywów w drodze weryfikacji⁴³ polega na ustaleniu zgodności stanu zewidencjonowanego z właściwymi dowodami księgowymi.

Aktywa i pasywa, których stan ulega zmianie na skutek rozliczenia lub odpisu ich wartości z tytułu zużycia lub utraty wartości, sukcesywnego zarachowywania na konta wynikowe czy z innego tytułu, weryfikuje się również pod względem prawidłowości tych zmian, w szczególności odpisów i zarachowań. Sporządza się protokół przeprowadzonej inwentaryzacji aktywów i pasywów, w którym przedstawia się wyniki dokonanej weryfikacji oraz sposób rozliczenia stwierdzonych różnic inwentaryzacyjnych.

Wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji są odpowiednio dokumentowane, w szczególności arkuszami spisowymi i zestawieniami rozliczeń, protokołami z przeprowadzonych czynności inwentaryzacyjnych i sprawozdaniami z czynności inwentaryzacyjnych, zawiadomieniami o stanie kont i potwierdzeniami sald, rozliczeniami stwierdzonych różnic inwentaryzacyjnych.

⁴² Rozporządzenie o rachunkowości, §11 ust. 3.

⁴³ Rozporządzenie o rachunkowości, §14.

EWIDENCJA, KLASYFIKACJA I WYCENA KREDYTÓW I POŻYCZEK

EWIDENCJA, KLASYFIKACJA I WYCENA KREDYTÓW I POŻYCZEK

Ewidencja i klasyfikacja kredytów i pożyczek

Definicja należności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych jest szeroka i obejmuje kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, lokaty, dłużne papiery wartościowe oraz inne wierzytelności o podobnym charakterze⁴⁴.

W momencie początkowego ujęcia składników aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych kasa wycenia je w wysokości kosztu (ceny nabycia) – według wartości godziwej uiszczonej lub otrzymanej zapłaty. Koszty transakcji, które mogą być przypisane do składnika aktywów finansowych, zwiększają koszt (cenę nabycia) aktywów finansowych⁴⁵.

Na dzień bilansowy kredyty i pożyczki oraz inne należności, które nie zostały zaklasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym przeznaczone do obrotu, kasa wycenia według skorygowanej ceny nabycia, z uwzględnieniem ESP⁴⁶.

Przy wyliczeniu ESP⁴⁷ należy dokonać oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając postanowienia umowy, bez potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością aktywów finansowych. Wyliczenie ESP uwzględnia wszystkie płacone oraz otrzymane prowizje i opłaty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej, w tym koszty transakcji oraz wszelkie inne premie lub dyskonta. W kalkulacji ESP przyjmuje się założenie, że przepływy pieniężne oraz oczekiwane terminy są oszacowane wiarygodnie. W przypadkach, w których nie jest możliwe wiarygodne ustalenie przepływów pieniężnych lub ich oczekiwanego terminu, wyliczeń dokonuje się na podstawie przepływów pieniężnych określonych w umowie.

Kasa dokonuje klasyfikacji należności do odpowiednich kategorii ryzyka na dzień kończący kwartał⁴⁸:

- należności regularne – należności, których opóźnienie w spłacie co najmniej jednej raty kapitału lub odsetek wynosi do 3 miesięcy włącznie, a w przypadku dłużnika innego niż osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej dodatkowo sytuacja ekonomiczno-finansowa nie budzi obaw,
- należności z prawdopodobieństwem wystąpienia nieściągalności – należności, w przypadku których opóźnienie w spłacie co najmniej jednej raty kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące, ale nie przekracza 6 miesięcy, oraz należności od dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty zobowiązań, w szczególności gdy ponoszone przez jednostkę prowadzącą księgi rachunkowe straty nie przekraczają 20% aktywów netto tej jednostki,
- należności o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności – należności, w przypadku których opóźnienie w spłacie co najmniej jednej raty kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy, ale nie przekracza 12 miesięcy, oraz należności od dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa uległa znacznemu pogorszeniu, zwłaszcza gdy:
 - straty ponoszone przez jednostkę prowadzącą księgi rachunkowe przekraczają 20% aktywów netto tej jednostki lub aktywa netto tej jednostki są ujemne,
 - występują zaległości w regulowaniu zobowiązań podatkowych lub zobowiązań z tytułu ubezpieczeń społecznych,
- należności nieściągalne – należności, w przypadku których termin spłaty co najmniej jednej raty kapitału lub odsetek wynosi więcej niż 12 miesięcy, a także należności:
 - od dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu,
 - od dłużników, w stosunku do których ogłoszono upadłość lub w stosunku do których nastąpiło otwarcie likwidacji, z wyjątkiem sytuacji gdy likwidacja następuje na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji,
 - od dłużników, przeciwko którym SKOK złożyła wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
 - od dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony,
 - kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
 - w przypadku których na dzień wyceny brakuje wiarygodnych informacji o dokonywanych spłatach należności, w tym przeniesionych kredytów i pożyczek oraz innych należności.

Dokonując klasyfikacji należności do określonych kategorii, kasa powinna posiadać dowody utraty wartości, czyli przede wszystkim informacje o⁴⁹:

- znaczących trudnościach finansowych emitenta lub dłużnika,
- zaniku aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych ze względu na trudności finansowe emitenta lub dłużnika,
- ogłoszeniu upadłości lub otwarciu likwidacji emitenta lub dłużnika, z wyjątkiem sytuacji gdy likwidacja nastąpiła na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji lub ze względu na upływ terminu prowadzonej działalności określonego w statucie lub umowie emitenta albo dłużnika,
- złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego lub sądowego wobec emitenta lub dłużnika,
- niedotrzymaniu warunków umowy przez emitenta lub dłużnika,

⁴⁴ Rozporządzenie o rachunkowości, §2 pkt 22.

⁴⁵ Rozporządzenie o rachunkowości, §18 ust. 1.

⁴⁶ Rozporządzenie o rachunkowości, §21 ust. 1 pkt 2.

⁴⁷ Rozporządzenie o rachunkowości, §21 ust. 3.

⁴⁸ Rozporządzenie o rachunkowości, §2 pkt 23-26.

⁴⁹ Rozporządzenie o rachunkowości, §2 pkt 27.

- braku na dzień wyceny realizacji założeń finansowych uwzględnionych w modelu wyceny wartości godziwej, o której mowa w §21 ust. 2 pkt 4 i 5.

Należności, w tym także należności, których warunki spłaty zostały zmienione w wyniku zawarcia nowych umów, mogą być przekwalifikowane do kolejnej kategorii o niższym stopniu ryzyka⁵⁰:

- nie wcześniej niż po upływie 3 miesięcy terminowej obsługi zadłużenia (spłat rat kapitałowych i odsetek) – w przypadku należności od osób fizycznych,
- po odzyskaniu przez dłużnika zdolności kredytowej, jednak nie wcześniej niż po upływie 3 miesięcy terminowej obsługi zadłużenia (spłat rat kapitałowych i odsetek) – w przypadku pozostałych należności.

W przypadku należności opóźnionej w spłacie, w stosunku do której zostały zmienione terminy (harmonogram) spłaty, bieżące opóźnienie w spłacie należności liczy się dla celów określonych w §2 pkt 23–26 według zmienionych terminów (zmienionego harmonogramu) spłaty, pod warunkiem że zmiana ta została dokonana po raz pierwszy. W przypadku kolejnych zmian terminów (harmonogramu) spłaty opóźnienie w spłacie należności liczy się według terminów (harmonogramu) spłaty ustalonych przy pierwszej zmianie⁵¹.

Zasady dokonywania i rozwiązywania odpisów z tytułu utraty wartości

Zgodnie z Rozporządzeniem z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, aktualizując wartość należności według przepisów określonych w ustawie o rachunkowości, kasa uwzględni następujące zasady⁵²:

- wysokość odpisów aktualizujących wartość należności regularnych wynosi 0% podstawy tworzenia odpisów,
- wysokość odpisów aktualizujących wartość należności z prawdopodobieństwem wystąpienia nieściągalności wynosi 20% podstawy tworzenia odpisów,
- wysokość odpisów aktualizujących wartość należności o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności wynosi 50% podstawy tworzenia odpisów,
- wysokość odpisów aktualizujących wartość należności nieściągalnych wynosi 100% podstawy tworzenia odpisów,
- w przypadku należności, których spłata jest uzależniona od podmiotów innych niż dłużnik, klasyfikuje się je zgodnie z §2 pkt 23–26 Rozporządzenia z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, odpowiednio dla tych podmiotów.

Kasa tworzy odpisy aktualizujące wartość należności oraz weryfikuje zasadność utworzonych uprzednio odpisów i ich wysokość najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał⁵³.

Podstawę tworzenia odpisów aktualizujących stanowi wartość bilansowa należności bez uwzględnienia utworzonych odpisów aktualizujących, ale z uwzględnieniem przewidywanej kwoty umorzenia części należności w związku z restrukturyzacją zadłużenia⁵⁴.

Odpisy aktualizujące wartość należności rozwiązuje się w wyniku⁵⁵:

- zmniejszenia się podstawy tworzenia odpisów,
- wzrostu wartości zabezpieczenia pomniejszającego podstawę tworzenia odpisów,
- przekwalifikowania należności z należności nieściągalnych do należności o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności, z należności o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności do należności z prawdopodobieństwem wystąpienia nieściągalności, z należności z prawdopodobieństwem wystąpienia nieściągalności do należności regularnych.

⁵⁰ Rozporządzenie o rachunkowości, §23 ust. 11.

⁵¹ Rozporządzenie o rachunkowości, §23 ust. 12.

⁵² Rozporządzenie o rachunkowości, §23 ust. 1.

⁵³ Rozporządzenie o rachunkowości, §23 ust. 2.

⁵⁴ Rozporządzenie o rachunkowości, §23 ust. 3.

⁵⁵ Rozporządzenie o rachunkowości, §23 ust. 10.

EWIDENCJA, KLASYFIKACJA I WYCENA KREDYTÓW I POŻYCZEK

Pomniejszenia odpisów aktualizujących o wartość przyjętych zabezpieczeń

Podstawę tworzenia odpisów aktualizujących wartość należności można pomniejszyć o przyjęte zabezpieczenia wymienione w §23 ust. 4 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

Przeглядów i aktualizacji wartości zabezpieczeń, o które pomniejszono podstawę tworzenia odpisów aktualizujących, kasa dokonuje w trybie obowiązującym dla przeглядów i klasyfikacji należności⁵⁶.

Kasa dokonuje pomniejszeń podstawy tworzenia odpisów aktualizujących, jeżeli na dzień dokonywania przeглядu wartość zabezpieczenia jest możliwa do uzyskania w wysokości uwzględnianej do pomniejszenia podstawy tworzenia odpisów aktualizujących, podczas ewentualnego postępowania egzekucyjnego, z uwzględnieniem ograniczeń prawnych, ekonomicznych i faktycznych, które mogą wpływać na rzeczywistą możliwość zaspokojenia należności kasy z przedmiotu zabezpieczenia⁵⁷.

Spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa, zgodnie z zapisami Rekomendacji C-SKOK, powinna posiadać dokumenty potwierdzające sposób zabezpieczenia spłaty kredytu od daty jego udzielenia do daty wyłączenia należności z ksiąg rachunkowych, tj. spłaty należności, jej umorzenia lub przedawnienia⁵⁸.

Ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, a także poręczyciela może zostać zastosowana (co najmniej na koniec roku) wyłącznie w przypadku należności zaklasyfikowanej do kategorii „Należności regularne”⁵⁹.

W przypadku należności, których opóźnienie w spłacie co najmniej jednej raty kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące, oraz należności od dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty zobowiązań, kasa ma obowiązek posiadać dokumenty potwierdzające zaktualizowaną wartość przyjętego zabezpieczenia⁶⁰.

W przypadku zabezpieczeń w postaci hipoteki wartość zabezpieczenia ustala się na podstawie wartości wpisu do hipoteki (aktualny wpis do księgi wieczystej) oraz posiadanej wyceny rzeczoznawcy⁶¹. Ważne jest, czy wycena jest aktualna i uwzględnia zmiany sytuacji na rynku nieruchomości. Kasa w ramach przeглядów i aktualizacji wartości zabezpieczeń dokonuje analizy rynkowych cen zabezpieczeń na podstawie własnych baz danych zgodnie z przyjętą pisemną procedurą. Jeżeli wynikający z tej analizy spadek rynkowych cen tych zabezpieczeń w okresie od dokonania ostatniej wyceny przez rzeczoznawcę może mieć znaczący wpływ na wartość danego zabezpieczenia należności, kasa zleca ponowną wycenę lub pisemnie uzasadnia odstąpienie od jej zlecenia.

Prezentacja w sprawozdaniu finansowym

Kredyty i pożyczki na dzień bilansowy wycenia się według skorygowanej ceny nabycia, z uwzględnieniem ESP. Należności z tytułu kredytów i pożyczek wykazuje się w aktywach bilansu w kwocie netto, tj. po pomniejszeniu o odpisy aktualizujące wartość należności.

⁵⁶ Rozporządzenie o rachunkowości, §23 ust. 5.

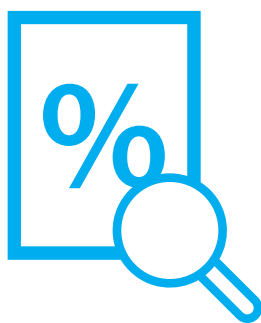
⁵⁷ Rozporządzenie o rachunkowości, §23 ust. 7.

⁵⁸ Rekomendacja C-SKOK dotycząca rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, Komisja Nadzoru Finansowego, Warszawa 2015 (Rekomendacja C-SKOK), rozdział VII, s. 17.

⁵⁹ Tamże.

⁶⁰ Tamże.

⁶¹ Rozporządzenie o rachunkowości, §23 ust. 6.

EWIDENCJA I WYCENA SKRYPTÓW DŁUŻNYCH

EWIDENCJA I WYCENA SKRYPTÓW DŁUŻNYCH

Ewidencja, klasyfikacja i wycena skryptów dłużnych

Aktywa finansowe powstałe w wyniku przeniesienia na inną jednostkę kredytów i pożyczek kasy zostały wskazane w definicji zawartej w §2 pkt 13 Rozporządzenia z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych wprost jako przyporządkowane do kategorii „Kredyty i pożyczki oraz inne należności”. Definicja należności zawarta w §2 pkt 22 rozporządzenia obejmuje także, poza kredytami i pożyczkami, skupione wierzytelności, lokaty, dłużne papiery wartościowe oraz inne wierzytelności o podobnym charakterze. W §18 w ust. 2 rozporządzenia o rachunkowości wskazano obowiązek kwalifikowania wszystkich aktywów finansowych powstałych w wyniku przeniesienia, w tym zamiany kredytów i pożyczek oraz innych należności, które zostały wyłączone z ksiąg rachunkowych kasy, do kategorii „Kredyty i pożyczki oraz inne należności”.

Ujęte w wyniku zamiany portfela kredytów i pożyczek w księgach rachunkowych kasy skrypty dłużne to aktywa finansowe, które odpowiadają definicji należności oraz posiadają wszystkie cechy odpowiadające definicji kredytów, pożyczek i innych należności⁶². Wycena bilansowa aktywów finansowych powstałych w wyniku przeniesienia, w tym zamiany kredytów i pożyczek, dokonywana jest zgodnie z §21 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia o rachunkowości, bez względu na wybór metody ustalenia wartości przy początkowym ujęciu. Kwalifikacja należności z tytułu skryptów dłużnych powinna być dokonywana według zasad przypisywania należności do danej kategorii ryzyka, zgodnie z §2 pkt 23-26 rozporządzenia o rachunkowości, z uwzględnieniem §23 rozporządzenia.

Ponieważ spłata skryptów dłużnych jest uzależniona od podmiotów innych niż ich emitent, klasyfikacja tych instrumentów, a także wycena ryzyka kredytowego powinny być wykonane na podstawie kryterium terminowości spłaty oraz kryterium oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej pierwotnego dłużnika (kredytobiorcy). Prowadzona ewidencja na kontach analitycznych powinna umożliwić ustalenie informacji niezbędnych do prawidłowej kalkulacji ryzyka kredytowego oraz sprawdzenie stanów początkowych tych należności oraz wszystkich dokonanych zmian stanu tych należności. W przypadku braku wiarygodnych informacji o dokonywanych spłatach przeniesionych kredytów i pożyczek należności z tytułu skryptów dłużnych należy zakwalifikować zgodnie z §2 pkt 26 lit. f rozporządzenia o rachunkowości do kategorii ryzyka „Należności nieściągalne” i utworzyć odpis aktualizujący w 100%.

Prezentacja w sprawozdaniu finansowym

W sprawozdaniu finansowym za 2015 r. kasa wycenia skrypty dłużne według skorygowanej ceny nabycia z uwzględnieniem ESP i prezentuje w aktywach bilansu w kategorii „Kredyty i pożyczki oraz inne należności” w wartości netto, tj. po pomniejszeniu o odpisy aktualizujące ich wartość.

⁶² Interpretacja Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych – w sprawie sposobu prezentacji oraz metod wyceny posiadanych przez kasę skryptów dłużnych, Ministerstwo Finansów, Departament Rachunkowości i Rewizji Finansowej, z dnia 20 maja 2015 r. (znak DR1.5101.27.2015), przekazana kasom przez KSKOK.

PAPIERY WARTOŚCIOWE DŁUŻNE I KAPITAŁOWE

PAPIERY WARTOŚCIOWE DŁUŻNE I KAPITAŁOWE

Klasyfikacja papierów wartościowych

Papiery wartościowe to szczególnego rodzaju aktywa potwierdzające istnienie określonego prawa majątkowego. W ewidencji i sprawozdawczości papiery są zaliczane do odpowiednich portfeli, w zależności od intencji kasy według poniższych kryteriów⁶³ do kategorii:

- przeznaczone do obrotu – dłużne papiery wartościowe i papiery wartościowe z prawem do kapitału, nabyte w celu uzyskania korzyści ekonomicznych w wyniku krótkoterminowych (w terminie do 3 miesięcy) zmian cen lub innych zmiennych,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – różnią się od wymienionych wyżej celem nabycia innym niż przeznaczenie do obrotu,
- utrzymywane do terminu wymagalności – dłużne papiery wartościowe nabyte w celach inwestycyjnych, które kasa zamierza i jest w stanie utrzymać w posiadaniu do terminu wymagalności,
- kredyty i pożyczki oraz inne należności – dłużne papiery wartościowe, które nie są przedmiotem obrotu na rynku,
- dostępne do sprzedaży – pozostałe niezaklasyfikowane do powyższych portfeli dłużne papiery wartościowe i papiery wartościowe z prawem do kapitału.

Z uwagi na rodzaj uprawnień papiery wartościowe dzielą się na:

- bez prawa do kapitału, czyli dłużne,
- z prawem do kapitału, czyli stanowiące potwierdzenie uprawnień do współwłasności majątkowej.

W aktywach spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych występują aktywa finansowe powstałe w wyniku objęcia udziałów lub akcji innej jednostki w zamian za wkład niepieniężny⁶⁴, które kasa zalicza do kategorii „Dostępne do sprzedaży”. Początkowa wycena aktywów finansowych powstałych w wyniku objęcia udziałów lub akcji innej jednostki w zamian za wkład niepieniężny jest ustalana na podstawie §18 ust. 3 rozporządzenia o rachunkowości, z uwzględnieniem odpowiednio przepisu §21 ust. 2. Skutki początkowej wyceny kasa odnosi na kapitał z aktualizacji wyceny. Na dzień bilansowy posiadane udziały i akcje kasa wycenia w wartości godziwej.

Na koniec każdego kwartału kasa porównuje założenia przyjęte do wyceny wartości godziwej udziałów/akcji z faktycznymi wynikami spółki, do której wniesiona została zorganizowana część przedsiębiorstwa⁶⁵. Brak realizacji przyjętych wcześniej założeń stanowi dowód utraty wartości. W przypadku wystąpienia dowodu utraty wartości kasa zobowiązana jest do urealnienia wartości posiadanych udziałów/akcji poprzez utworzenie odpisu aktualizującego w odpowiedniej wysokości.

⁶³ Rozporządzenie o rachunkowości, §15.

⁶⁴ Rekomendacja C-SKOK, rozdział IV, s. 8-9.

⁶⁵ Rekomendacja C-SKOK, rozdział VI, s. 15.

PAPIERY WARTOŚCIOWE DŁUŻNE I KAPITAŁOWE

Wycena papierów wartościowych dłużnych i kapitałowych

Wycena papierów wartościowych na dzień bilansowy jest uzależniona od tego, do jakiej kategorii zostały zaliczone. I tak, gdy papiery wartościowe dłużne zostały zaliczone do kategorii utrzymywanych do terminu wymagalności lub kredytów i pożyczek oraz innych należności, to wycenia się je w skorygowanej cenie nabycia. Natomiast papiery wartościowe zarówno dłużne, jak i z prawem do kapitału zaliczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, przeznaczonych do obrotu lub dostępnych do sprzedaży wycenia się w wartości godziwej.

Spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa, wyceniając posiadane instrumenty finansowe według wartości godziwej, powinna zastosować przepisy §21 ust. 2 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości, a w przypadku wystąpienia przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii dostępnych do sprzedaży powinna zastosować przepisy §24 rozporządzenia.

Wiarygodne ustalenie wartości godziwej, zgodnie z przepisami rozporządzenia, dokonywane jest za pomocą metody wybranej spośród kilku metod wyceny szacowania wartości godziwej wskazanych w §21 ust. 2 rozporządzenia. Zastosowanie metody ustalania wartości godziwej uzależnione jest od wielu czynników, między innymi od tego, czy składnik aktywów finansowych jest przedmiotem obrotu na aktywnym rynku lub od tego, czy w żaden sposób nie można oszacować wartości instrumentu finansowego za pomocą metody wartości bieżącej wiarygodnie oszacowanych zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Za wiarygodną uznaje się wartość godziwą ustaloną drogą⁶⁶:

- wyceny instrumentu finansowego po cenie ustalonej na aktywnym rynku,
- oszacowania ceny instrumentu finansowego, dla którego nie istnieje aktywny rynek, na podstawie publicznie ogłoszonej ceny nieróżniącego się istotnie podobnego instrumentu finansowego albo cen składników złożonego instrumentu finansowego notowanego na aktywnym rynku,
- zastosowania właściwego modelu wyceny instrumentu finansowego, a wprowadzone do tego modelu dane wejściowe pochodzą z aktywnego rynku,
- oszacowania wartości instrumentu finansowego za pomocą metody wartości bieżącej wiarygodnie oszacowanych zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych; stopa dyskonta uwzględnia co najmniej stopę wolną od ryzyka oraz premię za ryzyko,
- oszacowania wartości dłużnych instrumentów finansowych przez wyspecjalizowaną, niezależną jednostkę świadczącą tego rodzaju usługi, przy czym możliwe jest rzetelne oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych związanych z tymi instrumentami.

W sprawach dotyczących szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych, które nie zostały uregulowane w rozporządzeniu o rachunkowości, kasa stosuje przepisy wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych.

Przyjęte przez kasę rozwiązania w zakresie wyceny aktywów według wartości godziwej powinny zostać uwzględnione w zasadach (polityce) rachunkowości, o których mowa w art. 4 ust. 1 Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, aby osiągnąć cel określony w tym przepisie, tj. rzetelne oraz jasne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego.

Prezentacja w sprawozdaniu finansowym

Prezentacja papierów wartościowych w sprawozdaniu finansowym kasy za 2015 r. jest zgodna z ewidencją i klasyfikacją do odpowiednich portfeli z podziałem na instrumenty kapitałowe i dłużne.

⁶⁶ Rozporządzenie o rachunkowości, §21 ust. 2.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPÓŁDZIELCZEJ KASY OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWEJ

SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPÓŁDZIELCZEJ KASY OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWEJ

Ogólne zasady sporządzania poszczególnych części sprawozdania finansowego kas

Sprawozdanie finansowe spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej obejmuje⁶⁷:

- bilans,
- rachunek zysków i strat,
- zestawienie zmian w funduszach własnych,
- rachunek przepływów pieniężnych,
- informację dodatkową, w tym wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia.

Wzór sprawozdania finansowego kas za 2015 r. został określony w załączniku nr 2 do Rozporządzenia z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

Sporządzając sprawozdanie finansowe, spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa stosuje odpowiednio przepisy ustawy o rachunkowości oraz zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego określone w rozdz. 4 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

Z uwagi na zmianę zasad rachunkowości od 1 stycznia 2015 r. w celu zachowania porównywalności w sprawozdaniu finansowym kas za 2015 r. należy⁶⁸ dane za rok poprzedni zaprezentować według zmienionych zasad rachunkowości, a skutki zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości zaprezentować w funduszu własnym (podobnie jak w przypadku wykrytych błędów dotyczących lat ubiegłych), wykazując je jako zysk (stratę) z lat ubiegłych. W dodatkowych informacjach i objaśnieniach należy ujawnić rodzaj zmian, przyczyny ich wprowadzenia, ich kwotowy wpływ na wynik finansowy lub fundusz własny oraz retrospektywne przekształcenie danych porównawczych.

Zakres ujawnień w sprawozdaniu finansowym kas

Zakres ujawnień w sprawozdaniu finansowym kas za 2015 r. został określony szczegółowo w załączniku nr 2 do Rozporządzenia z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

Prezentacja danych w sprawozdaniu finansowym kasy wynika ze specyfiki jej działalności. Zakres wymaganych ujawnień w informacji dodatkowej za 2015 r. został poszerzony o normy ostrożnościowe wynikające z Ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych.

⁶⁷ Rozporządzenie o rachunkowości, §29 ust. 1.

⁶⁸ Ustawa o rachunkowości, art. 5 ust. 1.

SPECYFIKA CZYNNOŚCI REWIZJI FINANSOWEJ Z BADANIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPÓŁDZIELCZEJ KASY OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWEJ

SPECYFIKA CZYNNOŚCI REWIZJI FINANSOWEJ Z BADANIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SKOK

Ocena poprawności przyjętych zasad (polityki) rachunkowości i jej zgodność z ustawą o rachunkowości i rozporządzeniem w sprawie szczególnych zasad rachunkowości kas

Zadaniem kluczowego biegłego rewidenta podczas badania sprawozdania finansowego jest m.in. zapoznanie się z przyjętymi w jednostce zasadami (polityką) rachunkowości, czyli z wybranymi i stosowanymi przez jednostkę rozwiązaniami dopuszczonymi ustawą o rachunkowości, w tym także określonymi w rozporządzeniu w sprawie szczególnych zasad rachunkowości kas, które powinny zapewnić wymaganą jakość sprawozdania finansowego.

Wobec powyższego przedmiotem badania w obszarze zasad (polityki) rachunkowości powinny być odpowiedzi na następujące pytania:

- czy spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa posiada opracowane zasady (politykę) rachunkowości?
- czy kasa w przyjętych przez siebie zasadach (polityce) rachunkowości określiła:
 - zasady klasyfikacji i grupowania zdarzeń gospodarczych do odpowiednich pozycji sprawozdania finansowego zgodnie z ich charakterem, jako składników aktywów i pasywów, przychodów i zysków lub kosztów i strat bądź przepływów pieniężnych,
 - metody wyceny aktywów i pasywów na moment początkowego ujęcia w księgach rachunkowych i na dzień bilansowy,
 - sposób ustalania wartości szacunkowych, np. wartości godziwej, okresów lub stawek amortyzacyjnych lub umorzeniowych, odpisów aktualizujących wartość składników aktywów na skutek jej utraty, rezerw na zobowiązania, stopnia zaawansowania niezakończonych usług objętych długoterminowymi umowami,
 - sposób prezentacji informacji w sprawozdaniu finansowym?
- czy przedmiotowe zasady (polityka) są stosowane przez kasę?
- czy kierownik jednostki formalnie przyjął do stosowania zasady (politykę) rachunkowości?

Biegły rewident badający sprawozdanie finansowe jednostki powinien również odpowiedzieć na pytania:

- czy opracowane zasady (polityka) rachunkowości są adekwatne do charakteru jednostki i prowadzonej przez nią działalności?
- które spośród rozwiązań dopuszczonych do stosowania przez przepisy o rachunkowości kasa wybrała?
- czy przyjęte zasady rachunkowości kasa stosuje w sposób ciągły?
- czy opracowane i stosowane zasady (polityka) rachunkowości są na bieżąco aktualizowane, stosownie do zmian przepisów prawa/ przyjętych przez kasę rozwiązań?

Podczas badania sprawozdania finansowego spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej za 2015 r. należy zwrócić szczególną uwagę na obowiązek dostosowania zasad (polityki) rachunkowości kasy do nowego rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości, w tym m.in. na zasady dotyczące:

- ciągłości,
- ostrożności,
- memoriału,
- współmierności przychodów i kosztów,
- kontynuacji działania.

I na koniec najważniejsze pytanie, na które powinien odpowiedzieć biegły rewident: czy sprawozdanie finansowe spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej zawiera istotne odstępstwa od zasad (polityki) rachunkowości? Jeżeli odpowiedź jest twierdząca, wymagane jest od kluczowego biegłego rewidenta uwzględnienie wpływu powyższego na rodzaj wyrażonej opinii.

SPECYFIKA CZYNNOŚCI REWIZJI FINANSOWEJ Z BADANIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SKOK

Błędy rozpoznania i ujęcia transakcji w księgach rachunkowych kas

Sprawozdanie finansowe spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. powinno zostać sporządzone zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości oraz Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, a także innych regulacji.

Za rzetelne przedstawienie w sprawozdaniu finansowym sytuacji majątkowej i finansowej, w tym wyniku finansowego, odpowiedzialność ponoszą zarząd i rada nadzorcza spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej.

Przy badaniu sprawozdania finansowego spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej szczególną uwagę należy zwrócić na:

- prawidłową wycenę składników majątku oraz zobowiązań,
- prawidłowe ustalenie wymogu kapitałowego i współczynnika wypłacalności,
- prawidłowe oszacowanie ryzyka działalności, w tym m.in. ryzyka rynkowego (stopa procentowa, kursy wymiany walut, ceny instrumentów finansowych), płynności (utrzymanie płynności płatniczej, przestrzeganie norm ostrożnościowych) oraz ryzyka kredytowego,
- ocenę wpływu poszczególnego ryzyka na sprawozdanie finansowe, zwłaszcza na ocenę kontynuacji działalności.

Prawidłowa wycena składników majątku to przede wszystkim:

- prawidłowo oszacowane ryzyko kredytowe,
- prawidłowa wycena skryptów dłużnych,
- wiarygodna i ostrożna wycena instrumentów finansowych zakwalifikowanych do kategorii „Dostępne do sprzedaży”.

Na dzień bilansowy kredyty i pożyczki oraz inne należności, które nie zostały zaklasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym przeznaczone do obrotu lub dostępne do sprzedaży, kasa wycenia według skorygowanej ceny nabycia, z uwzględnieniem ESP. W kalkulacji ESP przyjmuje się założenie, że przepływy pieniężne oraz oczekiwane terminy są oszacowane wiarygodnie. W przypadkach, w których nie jest możliwe wiarygodne ustalenie przepływów pieniężnych lub ich oczekiwanego terminu, wyliczeń dokonuje się na podstawie przepływów pieniężnych określonych w umowie.

Przez prawidłową wycenę ryzyka kredytowego należy rozumieć:

- prawidłową klasyfikację należności do odpowiednich kategorii ryzyka,
- prawidłowe ustalenie podstawy tworzenia odpisów aktualizujących,
- ostrożną i wiarygodną wycenę zabezpieczeń pomniejszających podstawę tworzenia odpisów aktualizujących.

W odniesieniu do prawidłowej wyceny skryptów dłużnych należy zwrócić uwagę na fakt, że zgodnie ze zmienionym rozporządzeniem w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych skrypty dłużne w sprawozdaniu finansowym za 2015 r. klasyfikowane są do portfela kredytów i pożyczek oraz innych należności. Ponieważ spłata skryptów dłużnych jest uzależniona od podmiotów innych niż ich emitent, klasyfikacja tych instrumentów, a także wycena ryzyka kredytowego powinny być wykonane na podstawie kryterium terminowości spłaty oraz kryterium oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej pierwotnego dłużnika (kredytobiorcy).

Kolejnym istotnym zagadnieniem przy badaniu sprawozdania finansowego spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej jest wycena instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do kategorii „Dostępne do sprzedaży” według wartości godziwej. Przy badaniu sprawozdania finansowego, stosując odpowiednie procedury rewizji finansowej, należy sprawdzić rzetelność oszacowania wartości godziwej oraz prawidłowość utworzenia odpisów aktualizujących w przypadku wystąpienia utraty wartości składnika aktywów zaklasyfikowanych do kategorii „Dostępne do sprzedaży”. Spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa, wyceniając posiadane instrumenty finansowe według wartości godziwej, powinna zastosować przepisy §21 ust. 2 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości, a w przypadku wystąpienia przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii „Dostępne do sprzedaży” powinna zastosować przepisy §24 rozporządzenia.

Zobowiązania finansowe kasy, które nie zostały zakwalifikowane do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej, w tym przeznaczone do obrotu, kasa wycenia na dzień bilansowy według skorygowanej ceny nabycia, z uwzględnieniem ESP.

Główne stwierdzenia podlegające badaniu w wypadku zobowiązań to:

- kompletność ujęcia zobowiązań finansowych, w tym depozytów oraz innych ujawnianych informacji odnoszących się do okresu, którego dotyczy badane sprawozdanie finansowe,
- istnienie na dzień bilansowy wykazanych w sprawozdaniu finansowym sald zobowiązań,
- ujęcie sald zobowiązań finansowych w prawidłowej kwocie.

Bardzo ważne z punktu widzenia oceny zagrożenia kontynuacji działalności spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej jest przeprowadzenie przez biegłego rewidenta procedur dotyczących oceny przestrzegania obowiązujących norm ostrożnościowych w działalności kasy. W tym celu biegły rewident powinien przeprowadzić i udokumentować procedury stwierdzające stosowanie się kasy do obowiązujących norm ostrożnościowych oraz prawidłowości ustalenia współczynnika wypłacalności.

W związku z powyższym przedmiotem badania powinny być odpowiedzi na następujące pytania:

- czy wymóg kapitałowy dla kasy został ustalony zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 sierpnia 2013 r. (Dz.U. z 2013 r., poz. 1102)?
- czy sposób obliczenia współczynnika wypłacalności przez kasę jest zgodny z zapisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 sierpnia 2013 r. w sprawie współczynnika wypłacalności spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej?
- czy kasa stosuje się do obowiązujących norm ostrożnościowych w zakresie ryzyka kredytowego, płynności i stopy procentowej?
- czy nie doszło do naruszenia zasad dobrych praktyk lub innego zagrożenia interesów klientów kasy?
- czy nie występują istotne zagrożenia w zakresie kontynuacji działalności kasy, które mają wpływ na badane sprawozdanie finansowe, z tytułu niewprowadzenia do ksiąg rachunkowych ustaleń z badania sprawozdań finansowych za 2012 r. (tzw. badania bilansu otwarcia) oraz ustaleń kontroli KNF?
- czy nie występują istotne zagrożenia w zakresie kontynuacji działalności kasy, które mają wpływ na badane sprawozdanie finansowe, z tytułu nieprawidłowej wyceny skryptów dłużnych otrzymanych w zamian za sprzedane pakiety wierzytelności przeterminowanych?
- czy nie występują istotne zagrożenia w zakresie kontynuacji działalności kasy, które mają wpływ na badane sprawozdanie finansowe, z tytułu zawyżonej wartości wyceny pakietów akcji i udziałów pochodzących głównie z transakcji wniesienia aportem do nowo utworzonych spółek celowych majątku kasy, a także – wydzielonych ze struktury kasy – zorganizowanych części przedsiębiorstwa?
- czy nie występują inne istotne zagrożenia w zakresie kontynuacji działalności kasy, które mają wpływ na badane sprawozdanie finansowe?

Podejmując się badania sprawozdania finansowego spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, biegły rewident musi być świadomy konieczności dobrej znajomości specjalistycznych zagadnień, specyficznych i szczególnie istotnych w jej działalności i sprawozdawczości finansowej. Biegły rewident powinien uzyskać ogólne zrozumienie środowiska prawnego, w jakim działa spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa, ze szczególnym uwzględnieniem przepisów, które dotyczą jej działalności.

Akty prawne

1. Ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. z 2016 r., poz. 174).
2. Ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. z 2013 r., poz. 1450 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2015 r., poz. 128 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2016 r., poz. 21).
6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz.U. z 2014 r., poz. 873 z późn. zm.).
7. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. z 2014 r., poz. 880 z późn. zm.).
8. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 sierpnia 2013 r. w sprawie współczynnika wypłacalności spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej (Dz.U. z 2013 r., poz. 1102).
9. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz.U. z 2001 r. nr 149, poz. 1674 z późn. zm.).
10. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 lutego 2014 r. w sprawie informacji sprawozdawczych spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej (Dz.U. z 2014 r., poz. 248).
11. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 lipca 2014 r. w sprawie szczegółowego trybu wykonywania czynności kontrolnych Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. z 2014 r., poz. 952).
12. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 2014 r. w sprawie wpłat na finansowanie kosztów nadzoru nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi oraz Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową (Dz.U. z 2014 r., poz. 1212).

Literatura

1. Rekomendacje KNF dla SKOK:
 - Rekomendacja A-SKOK – dotycząca dobrych praktyk zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych w SKOK (czerwiec 2015 r.).
 - Rekomendacja B-SKOK – dotycząca dobrych praktyk w zakresie ładu korporacyjnego SKOK (czerwiec 2015 r.).
 - Rekomendacja C-SKOK – dotycząca rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (grudzień 2015 r.).
2. Krajowe Standardy Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania dostępne jako załączniki do Uchwały nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r. w sprawie krajowych standardów rewizji finansowej na stronie: <http://kibr.org.pl/pl/normy>.

1. ...
2. ...
3. ...

PRZYKŁADY

WYCENA I EWIDENCJA DEPOZYTÓW ORAZ KREDYTÓW Z ZASTOSOWANIEM METODY ESP

Wzór na obliczenie efektywnej stopy procentowej

$$Re = [(1 + R/m)^m - 1] \times 100\%$$

gdzie:

Re – efektywna stopa procentowa

R – nominalna roczna stopa procentowa

m – liczba okresów kapitalizacji w roku

Wycena i ewidencja depozytów z zastosowaniem metody ESP

W przypadku depozytów częstotliwość kapitalizowania odsetek powoduje, że zdeponowany depozyt przyrasta szybciej niż raz na rok o nominalną stopę procentową.

Jeżeli w ciągu trwania rocznej lokaty odsetki są naliczane tylko na koniec trwania lokaty, to efektywna roczna stopa procentowa jest równa nominalnej rocznej stopie procentowej.

Założenia

Klient zdeponował w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej kwotę 100.000 PLN, przekazując środki z rachunku a vista na roczną lokatę terminową z oprocentowaniem 4%.

Sytuacja 1.

W przypadku braku kapitalizacji klient otrzyma po okresie lokaty 104.000 PLN.

$$100.000 \text{ PLN} \times 4\% = 104.000 \text{ PLN}$$

Efektywna stopa procentowa wynosi 4%

Ewidencja w księgach rachunkowych:

1. otwarcie rachunku lokaty terminowej z rachunku a vista – kwota 100.000 PLN
Dt konto 242-04 (Rachunki a vista)
Ct konto 242-00 (Lokaty terminowe)
2. naliczenie odsetek po 12 miesiącach – kwota 4.000 PLN
Dt konto 702-00 (Koszt odsetek od lokat terminowych)
Ct konto 244-00 (Odsetki od lokat terminowych)
3. kapitalizacja odsetek – kwota 4.000 PLN
Dt konto 244-00 (Odsetki od lokat terminowych)
Ct konto 242-00 (Lokaty terminowe)

Sytuacja 2.

W przypadku kapitalizacji półrocznej klient otrzyma po okresie lokaty 104.040 PLN.

$$(100.000 \text{ PLN} \times 1,02 \times 1,02) = 104.040 \text{ PLN}$$

Efektywna stopa procentowa wynosi $(1,02 \times 1,02 - 1) \times 100\% = 4,04\%$

Ewidencja w księgach rachunkowych:

1. otwarcie rachunku lokaty terminowej z rachunku a vista – kwota 100.000 PLN
Dt konto 242-04 (Rachunki a vista)
Ct konto 242-00 (Lokaty terminowe)
2. naliczenie odsetek po 6 miesiącach – kwota 2.000 PLN
Dt konto 702-00 (Koszt odsetek od lokat terminowych)
Ct konto 244-00 (Odsetki od lokat terminowych)
3. naliczenie odsetek po 12 miesiącach – kwota 2.040 PLN
Dt konto 702-00 (Koszt odsetek od lokat terminowych)
Ct konto 244-00 (Odsetki od lokat terminowych)

4. kapitalizacja odsetek – kwota 4.040 PLN
Dt konto 244-00 (Odsetki od lokat terminowych)
Ct konto 242-00 (Lokaty terminowe)

Sytuacja 3.

W przypadku kapitalizacji kwartalnej klient otrzyma po okresie lokaty 104.060,40 PLN.

$(100.000 \text{ PLN} \times 1,01 \times 1,01 \times 1,01 \times 1,01) = 104.060,40 \text{ PLN}$

Efektywna stopa procentowa wynosi $(1,01 \times 1,01 \times 1,01 \times 1,01 - 1) \times 100\% = 4,0604\%$

Ewidencja w księgach rachunkowych:

1. otwarcie rachunku lokaty terminowej – kwota 100.000 PLN
Dt konto 242-04 (Rachunki a vista)
Ct konto 242-00 (Lokaty terminowe)
2. naliczenie odsetek po 3 miesiącach – kwota 1.000 PLN
Dt konto 702-00 (Koszt odsetek od lokat terminowych)
Ct konto 244-00 (Odsetki od lokat terminowych)
3. naliczenie odsetek po 6 miesiącach – kwota 1.010 PLN
Dt konto 702-00 (Koszt odsetek od lokat terminowych)
Ct konto 244-00 (Odsetki od lokat terminowych)
4. naliczenie odsetek po 9 miesiącach – kwota 1.020,10 PLN
Dt konto 702-00 (Koszt odsetek od lokat terminowych)
Ct konto 244-00 (Odsetki od lokat terminowych)
5. naliczenie odsetek po 12 miesiącach – kwota 1.030,30 PLN
Dt konto 702-00 (Koszt odsetek od lokat terminowych)
Ct konto 244-00 (Odsetki od lokat terminowych)
6. kapitalizacja odsetek – kwota 4.060,40 PLN
Dt konto 244-00 (Odsetki od lokat terminowych)
Ct konto 242-00 (Lokaty terminowe)

Wycena i ewidencja kredytów z zastosowaniem metody ESP

Efektywna stopa procentowa to procentowy stosunek zysku z aktywów, np. kredytu, do ich pierwotnej wartości.

Efektywna stopa procentowa różni się od stopy procentowej tym, że uwzględnia kapitalizację.

Efektywna stopa procentowa informuje, o ile rzeczywiście wzrasta kapitał kredytu w ciągu roku.

Założenia

Kasa udzieliła pożyczki w kwocie 30.000 PLN na okres 3 miesięcy i pobrała z góry 1% prowizji od pożyczki (300 PLN). Spłata pożyczki w 3 ratach po 10.000 PLN miesięcznie.

Oprocentowanie nominalne wynosi 15% rocznie.

Okres	Spłata kapitału	Podstawa naliczenia odsetek	Spłata odsetek wg umowy	Razem przepływy	Podstawa naliczenia odsetek i prowizji (wg ESP)	Razem przychód z tytułu odsetek i prowizji (wg ESP)
0		30.000			29.700	
1	10.000	20.000	$(30.000 \times 15\%) / 12 = 375$	10.375	19.849,12	$29.700 \times 1,7647\% = 524,12$
2	10.000	10.000	$(20.000 \times 15\%) / 12 = 250$	10.250	9.949,39	$19.849,12 \times 1,7647\% = 350,28$
3	10.000	0	$(10.000 \times 15\%) / 12 = 125$	10.125	0	$9.949,39 \times 1,7647\% = 175,60$
			Razem	30.750		1.050,00
			IRR	1,7647%		

Efektywna stopa procentowa wynosi 1,7647% miesięcznie i 21,1764% rocznie ($1,7647\% \times 12$)

Rozliczenie prowizji

Okres	Rozliczenie prowizji	Kwota prowizji
1	524,12 – 375,00	149,12
2	350,28 – 250,00	100,28
3	175,60 – 125,00	50,60
	Razem	300,00

Wycena według ESP nie ma wpływu na rozliczenia z klientem, prowizja została pobrana z góry, a odsetki klient spłaca zgodnie z umową według stopy nominalnej.

Ewidencja w księgach rachunkowych:

- prowizja pobrana z góry od klienta – kwota 300 PLN, zapłacona z rachunku a vista
Dt konto 242-04 (Rachunki a vista)
Ct 650-89 (Prowizje od kredytów i pożyczek do rozliczenia w czasie – krótkoterminowe)
- naliczenie odsetek i prowizji w księgach rachunkowych wg ESP po 1. okresie
Dt konto 241-00 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek) – kwota 375,00 PLN
Dt konto 650-88 (Prowizje od kredytów do rozliczenia w czasie) – kwota 149,12 PLN
Ct konto 700-10 (Odsetki i prowizja od kredytów rozliczane wg ESP) – kwota 524,12 PLN
- spłata odsetek przez klienta z rachunku a vista zgodnie z umową po 1. okresie – kwota 375,00 PLN
Dt konto 242-04 (Rachunki a vista)
Ct konto 241-00 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek)

4. naliczenie odsetek i prowizji w księgach rachunkowych wg ESP po 2. okresie

Dt konto 241-00 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek) – kwota 250,00 PLN

Dt konto 650-88 (Prowizje od kredytów do rozliczenia w czasie) – kwota 100,28 PLN

Ct konto 700-10 (Odsetki i prowizje od kredytów rozliczane wg ESP) – kwota 350,28 PLN

5. spłata odsetek przez klienta z rachunku a vista zgodnie z umową po 2. okresie – kwota 250,00 PLN

Dt konto 242-04 (Rachunki a vista)

Ct konto 241-00 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek)

6. naliczenie odsetek i prowizji w księgach rachunkowych wg ESP po 3. okresie

Dt konto 241-00 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek) – kwota 125,00 PLN

Dt konto 650-88 (Prowizje od kredytów do rozliczenia w czasie) – kwota 50,60 PLN

Ct konto 700-10 (Odsetki i prowizje od kredytów rozliczane wg ESP) – kwota 175,60 PLN

7. spłata odsetek przez klienta z rachunku a vista zgodnie z umową po 3. okresie – kwota 125,00 PLN

Dt konto 242-04 (Rachunki a vista)

Ct konto 241-00 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek)

Okres	Razem odsetki i prowizja wg ESP ujęte w księgach rachunkowych	Razem odsetki spłacone przez klienta	Prowizja zapłacona przez klienta
1	524,12	375,00	300,00
2	350,28	250,00	×
3	175,60	125,00	×
Razem	1.050,00	750,00	300,00

ROZPOZNANIE UTRATY WARTOŚCI KREDYTÓW I POŻYCZEK

Reklasyfikacja należności z tytułu kredytów i pożyczek do kategorii należności z prawdopodobieństwem wystąpienia nieściągalności i utworzenie odpisu aktualizującego

Sald początkowe

Dt konto 240-30 (Kredyty i pożyczki powyżej 1 roku do 5 lat)	+1.000 PLN
Dt konto 241-30 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek powyżej 1 roku do 5 lat)	+23 PLN
Ct konto 650-88 (Prowizje od kredytów do rozliczenia w czasie – długoterminowe)	-14 PLN
Razem należność netto	1.009 PLN

Założenia

- Zabezpieczenie – hipoteka o wartości 800 PLN.
- Pomniejszenie podstawy odpisu aktualizującego 50% wartości zabezpieczenia 400 PLN (pomniejszenie do wysokości nie wyższej niż wpis do hipoteki oraz nie wyższej niż 50% wartości ustalonej na podstawie wyceny rzeczoznawcy pomniejszonej o powstałe wcześniej obciążenia, jeżeli nie uwzględnia tego wycena rzeczoznawcy – §23 ust. 4 pkt 11c rozporządzenia o rachunkowości).
- Opóźnienie w spłacie kapitału, odsetek powyżej 3 miesięcy, nie przekracza 6 miesięcy lub należność od dłużnika, którego sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty zobowiązania.

Wyliczenie odpisu aktualizującego

Należność	1.009 PLN
Minus zabezpieczenie	-400 PLN
Podstawa tworzenia odpisu aktualizującego	609 PLN
Odpis aktualizujący 20%	121,80 PLN

Reklasyfikacja należności z tytułu kredytu do kategorii należności z prawdopodobieństwem wystąpienia nieściągalności

Ewidencja w księgach rachunkowych:

1. reklasyfikacja kapitału – kwota 1.000 PLN

Dt konto 240-80 (Kredyty i pożyczki powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowane powyżej 3 miesięcy)

Ct konto 240-30 (Kredyty i pożyczki powyżej 1 roku do 5 lat)

2. reklasyfikacja odsetek – kwota 23 PLN

Dt konto 241-80 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowanych powyżej 3 miesięcy)

Ct konto 241-30 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek powyżej 1 roku do 5 lat)

3. utworzenie odpisu aktualizującego – kwota 121,80 PLN

Dt konto 761-30 (Odpisy aktualizujące należności – kredyty i pożyczki przeterminowane)

Ct konto 270-30-01 (Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki przeterminowane powyżej 3 miesięcy)

4. ewidencja na koncie pozabilansowym zabezpieczenia (hipoteka) pomniejszającego podstawę utworzenia odpisu aktualizującego – kwota 400 PLN

Ct konto 294-01 (Zabezpieczenia prawne – hipoteki)

Wycena kredytu w sprawozdaniu finansowym – kwota należności netto 887,20 PLN

(1.000 PLN + 23 PLN – 14 PLN – 121,80 PLN = 887,20 PLN)

Reklasyfikacja należności z tytułu kredytów i pożyczek do kategorii należności o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności i utworzenie odpisu aktualizującego

Sald początkowe

Dt konto 240-30 (Kredyty i pożyczki powyżej 1 roku do 5 lat)	+1.000 PLN
Dt konto 241-30 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek powyżej 1 roku do 5 lat)	+45 PLN
Ct konto 650-88 (Prowizje od kredytów do rozliczenia w czasie – długoterminowe)	-12 PLN
Razem należność netto	1.033 PLN

Założenia

- Zabezpieczenie – zastaw rejestrowy na rzeczy ruchomej o wartości 600 PLN.
- Pomniejszenie podstawy odpisu aktualizującego 50% wartości zabezpieczenia 300 PLN (pomniejszenie do wysokości 50% wartości sprzedaży netto danej rzeczy ruchomej i 50% pierwotnej wysokości zabezpieczanej kwoty – §23 ust. 4 pkt 17 rozporządzenia o rachunkowości).
- Opóźnienie w spłacie kapitału, odsetek powyżej 6 miesięcy, nie przekracza 12 miesięcy lub należność od dłużnika, którego sytuacja ekonomiczno-finansowa uległa znacznemu pogorszeniu.

Wyliczenie odpisu aktualizującego

Należność	1.033 PLN
Minus zabezpieczenie	-300 PLN
Podstawa tworzenia odpisu aktualizującego	733 PLN
Odpis aktualizujący 50%	366,50 PLN

Reklasyfikacja należności z tytułu kredytu do kategorii należności o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności

Ewidencja w księgach rachunkowych:

1. reklasyfikacja kapitału – kwota 1.000 PLN

Dt konto 240-81 (Kredyty i pożyczki powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowane powyżej 6 miesięcy)

Ct konto 240-30 (Kredyty i pożyczki powyżej 1 roku do 5 lat)

2. reklasyfikacja odsetek – kwota 45 PLN

Dt konto 241-81 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowanych powyżej 6 miesięcy)

Ct konto 241-30 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek powyżej 1 roku do 5 lat)

3. utworzenie odpisu aktualizującego – kwota 366,50 PLN

Dt konto 761-30 (Odpisy aktualizujące należności – kredyty i pożyczki przeterminowane)

Ct konto 270-30-02 (Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki przeterminowane powyżej 6 miesięcy)

4. ewidencja na koncie pozabilansowym zabezpieczenia (zastaw rejestrowy) pomniejszającego podstawę utworzenia odpisu aktualizującego – kwota 300 PLN

Ct konto 294-02 (Zabezpieczenia prawne – zastaw rejestrowy)

Wycena kredytu w sprawozdaniu finansowym – kwota należności netto 666,50 PLN

(1.000 PLN + 45 PLN – 12 PLN – 366,50 PLN = 666,50 PLN)

Reklasyfikacja należności z tytułu kredytów i pożyczek do kategorii należności nieściągalnych

Sald początkowe

Dt konto 240-30 (Kredyty i pożyczki powyżej 1 roku do 5 lat)	+1.000 PLN
Dt konto 241-30 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek powyżej 1 roku do 5 lat)	+78 PLN
Ct konto 650-88 (Prowizje od kredytów do rozliczenia w czasie – długoterminowe)	-23 PLN

Razem należność netto	1.055 PLN

Założenia

- Zabezpieczenie – przeniesienie na kasę przez dłużnika prawa własności rzeczy ruchomej o wartości 700 PLN do czasu spłaty należności wraz z należnymi odsetkami i prowizją.
- Pomniejszenie podstawy odpisu aktualizującego 50% wartości zabezpieczenia 350 PLN (pomniejszenie do wysokości 50% wartości sprzedaży netto danej rzeczy ruchomej i 50% pierwotnej wysokości zabezpieczanej kwoty – §23 ust. 4 pkt 16 rozporządzenia o rachunkowości).
- Opóźnienie w spłacie kapitału, odsetek powyżej 12 miesięcy lub należność od dłużnika, którego sytuacja ekonomiczno-finansowa uległa pogorszeniu w sposób nieodwracalny.

Wyliczenie odpisu aktualizującego

Należność	1.055 PLN
Minus zabezpieczenie	-350 PLN

Podstawa tworzenia odpisu aktualizującego	705 PLN
Odpis aktualizujący 100%	705 PLN

Reklasyfikacja należności z tytułu kredytu do kategorii należności nieściągalnych

Ewidencja w księgach rachunkowych:

1. reklasyfikacja kapitału – kwota 1.000 PLN

Dt konto 240-82 (Kredyty i pożyczki powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowane powyżej 12 miesięcy)

Ct konto 240-30 (Kredyty i pożyczki powyżej 1 roku do 5 lat)

2. reklasyfikacja odsetek – kwota 78 PLN

Dt konto 241-82 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowanych powyżej 12 miesięcy)

Ct konto 241-30 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek powyżej 1 roku do 5 lat)

3. utworzenie odpisu aktualizującego – kwota 705,00 PLN

Dt konto 761-30 (Odpisy aktualizujące należności – kredyty i pożyczki przeterminowane)

Ct konto 270-30-03 (Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki przeterminowane powyżej 12 miesięcy)

4. ewidencja na koncie pozabilansowym zabezpieczenia (przeniesienie prawa własności rzeczy ruchomej) pomniejszającego podstawę utworzenia odpisu aktualizującego – kwota 350 PLN

Ct konto 294-02 (Zabezpieczenia prawne – przeniesienie prawa własności rzeczy ruchomej)

Wycena kredytu w sprawozdaniu finansowym – kwota należności netto 350,00 PLN

(1.000 PLN + 78 PLN – 23 PLN – 705,00 PLN = 350,00 PLN)

SPRZEDAŻ WIERZYTELNOŚCI W UJĘCIU KSIĘGOWYM

W przypadku badania transakcji sprzedaży wierzytelności biegły rewident ocenia prawidłowość przeniesienia składnika aktywów finansowych na podstawie dopełnienia warunku przeniesienia umownego prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych.

Kasa wyłącza z ksiąg rachunkowych składnik aktywów finansowych lub jego część, z zastrzeżeniem §19 ust. 2–6 rozporządzenia o rachunkowości, gdy jest spełniony co najmniej jeden z warunków:

- wygasają prawa umowne do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych,
- kasa przenosi na nabywcę składnik aktywów finansowych, a przeniesienie składnika aktywów finansowych spełnia warunki wyłączenia z bilansu, o których mowa w §19 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia o rachunkowości.

Ewidencja sprzedaży wierzytelności z tytułu kredytów i pożyczek

Księgowanie obejmuje wyksięgowanie sprzedanej należności kredytowej (łącznie z odpisem aktualizującym i naliczonymi odsetkami) z ewidencji bilansowej oraz ewidencję wyniku na sprzedaży.

Założenia

- Wartość sprzedanej wierzytelności w ewidencji księgowej:
 - kapitał 1.000 PLN,
 - odpis aktualizujący na kapitał 1.000 PLN,
 - odsetki 400 PLN,
 - odpis aktualizujący na odsetki 400 PLN.
- Otrzymana kwota zapłaty 140 PLN.
- Ustalenie wyniku na sprzedaży wierzytelności:
 - ustalenie wskaźnika proporcji otrzymanej zapłaty do wartości wierzytelności: $140 \text{ PLN} / 1400 \text{ PLN} = 10\%$
 - księgowanie przychodu z tytułu należności odzyskanych 140 PLN, w tym:
 - przychód z tytułu rozwiązania odpisu aktualizującego kapitał – kwota 100 PLN,
 - przychód z tytułu otrzymanej zapłaty za odsetki – kwota 40 PLN.

Ewidencja w księgach rachunkowych:

1. ewidencja sprzedaży wierzytelności

Dt konto 250-00 (Rozrachunki z tytułu sprzedaży wierzytelności) – kwota 140 PLN

Ct konto 240-82 (Kredyty i pożyczki powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowane powyżej 12 miesięcy) – kwota 100 PLN

Ct konto 241-82 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowanych powyżej 12 miesięcy) – kwota 40 PLN

2. spisanie pozostałej kwoty wierzytelności z odpisem aktualizującym

Dt konto 270-30-03 (Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki przeterminowane powyżej 12 miesięcy) – kwota 900 PLN

Ct konto 240-82 (Kredyty i pożyczki powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowane powyżej 12 miesięcy) – kwota 900 PLN

3. rozwiązanie odpisu aktualizującego w przychody do wysokości otrzymanej kwoty za sprzedany kapitał

Dt konto 270-30-03 (Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki przeterminowane powyżej 12 miesięcy) – kwota 100 PLN

Ct konto 760-30 (Odpisy rozwiązane na kredyty i pożyczki przeterminowane) – kwota 100 PLN

4. spisanie pozostałej kwoty naliczonych odsetek z odpisem aktualizującym

Dt konto 270-30-03 (Odpisy aktualizujące odsetki od kredytów i pożyczek przeterminowanych powyżej 12 miesięcy) – kwota 360 PLN

Ct konto 241-82 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowanych powyżej 12 miesięcy) – kwota 360 PLN

5. rozwiązanie odpisu aktualizującego na odsetki w przychody do wysokości otrzymanej kwoty za sprzedane odsetki

Dt konto 270-30-03 (Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki przeterminowane powyżej 12 miesięcy) – kwota 40 PLN

Ct konto 700-00-04 (Odsetki od kredytów przeterminowanych) – kwota 40 PLN

6. otrzymana kwota zapłaty za sprzedaną wierzytelność

Dt konto 149-11 (Rozrachunki z tytułu SKOK – przelewy zewnętrzne) – kwota 140 PLN

Ct konto 250-00 (Rozrachunki z tytułu sprzedaży wierzytelności) – kwota 140 PLN

Ewidencja sprzedaży wierzytelności za skrypty dłużne

Księgowanie obejmuje wyksięgowanie należności kredytowej (łącznie z odpisem aktualizującym i naliczonymi odsetkami) z ewidencji bilansowej oraz ewidencję otrzymanych w zamian za wierzytelność skryptów dłużnych.

Założenia

- Wartość sprzedanej wierzytelności w ewidencji bilansowej, w tym:
 - Dt konto 240-82 (Kredyty i pożyczki powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowane powyżej 12 miesięcy) kwota 1.600 PLN
 - Ct konto 270-30-03 (Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki przeterminowane powyżej 12 miesięcy) kwota 1.000 PLN
 - Dt konto 241-82 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowanych powyżej 12 miesięcy) kwota 400 PLN
 - korekta odsetek naliczonych wg ESP na dzień sprzedaży wierzytelności (księgowanie Dt konto 701-00 Ct konto 241-82) kwota 250 PLN
 - Dt konto 241-90 (Odsetki karne od kredytów i pożyczek) kwota 100 PLN
 - Ct konto 270-90 (Aktualizacja wyceny odsetek karnych) kwota 100 PLN

Wartość netto sprzedanej wierzytelności kwota 750 PLN

- Otrzymane skrypty dłużne – wartość początkowa skryptów kwota 1.600 PLN
- Odpis aktualizujący wartość skryptów dłużnych do wysokości odpisu aktualizującego wartość sprzedanych wierzytelności kwota 1.000 PLN
- Odsetki naliczone od skryptów dłużnych do wysokości odsetek naliczonych od sprzedanych wierzytelności kwota 150 PLN
- Odpis aktualizujący na odsetki kwota 150 PLN
- Wynik na sprzedaży wierzytelności za skrypty dłużne – 0 PLN

Ujęte w wyniku zamiany portfela kredytów i pożyczek w księgach rachunkowych kasy skrypty dłużne to aktywa finansowe, które odpowiadają definicji należności oraz posiadają wszystkie cechy odpowiadające definicji kredytów i pożyczek oraz innych należności. Wycena bilansowa aktywów finansowych powstałych w wyniku przeniesienia, w tym zamiany kredytów i pożyczek, dokonywana jest zgodnie z §21 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia o rachunkowości, bez względu na wybór metody ustalenia wartości przy początkowym ujęciu.

Kwalifikacja należności z tytułu skryptów dłużnych powinna być dokonywana według zasad przypisywania należności do danej kategorii ryzyka, zgodnie z §2 pkt 23-26 rozporządzenia o rachunkowości, z uwzględnieniem §23 rozporządzenia. Ponieważ spłata skryptów dłużnych jest uzależniona od podmiotów innych niż ich emitent, klasyfikacja tych instrumentów, a także wycena ryzyka kredytowego powinny być wykonane na podstawie kryterium terminowości spłaty oraz kryterium oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej pierwotnego dłużnika (kredytobiorcy).

Ewidencja w księgach rachunkowych:

1. korekta odsetek naliczonych wg ESP na dzień sprzedaży wierzytelności – kwota 250 PLN
(korekta do salda odsetek wg umowy w wartości nominalnej = 400 PLN – 250 PLN)
Dt konto 701-00 (Wycena odsetek od kredytów i pożyczek wg ESP)
Ct konto 241-82 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowanych powyżej 12 miesięcy)
2. wyksięgowanie odsetek karnych i odpisu aktualizującego odsetki karne – kwota 100 PLN
Dt konto 270-90 (Aktualizacja wyceny odsetek karnych)
Ct konto 241-90 (Odsetki karne od kredytów i pożyczek)
3. ewidencja sprzedaży wierzytelności za skrypty dłużne – kwota 1.600 PLN
Dt konto 154-02-01 (Wartość początkowa dłużnych papierów wartościowych)
Ct konto 240-82 (Kredyty i pożyczki powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowane powyżej 12 miesięcy)

4. przeksięgowanie odpisów aktualizujących – kwota 1.000 PLN

Dt konto 270-30-03 (Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki przeterminowane powyżej 12 miesięcy)

Ct konto 154-02-02 (Aktualizacja wyceny dłużnych papierów wartościowych)

5. przeksięgowanie naliczonych odsetek – kwota 150 PLN

Dt konto 154-02-03 (Odsetki naliczone od dłużnych papierów wartościowych)

Ct konto 241-82 (Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowanych powyżej 12 miesięcy)

Wartość netto sprzedanej wierzytelności na dzień sprzedaży – 600 PLN

(1.600 PLN – 1.000 PLN + 150 PLN – 150 PLN = 600 PLN)

Wartość netto otrzymanych w zamian za wierzytelność skryptów dłużnych – 600 PLN

(1.600 PLN – 1.000 PLN + 150 PLN – 150 PLN = 600 PLN)

Współczynnik wypłacalności – zasady wyliczenia

Zasady ustalania współczynnika wypłacalności zostały określone dla spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 27 sierpnia 2013 r. w sprawie współczynnika wypłacalności spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej.

Współczynnik wypłacalności kasy oblicza się w procentach, jako pomnożony przez 100 ułamek, którego:

- licznikiem jest wartość funduszy własnych,
- mianownikiem jest suma wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, operacyjnego oraz walutowego pomnożona przez 20.

Aktywa i pasywa bilansowe oraz pozycje pozabilansowe wycenia się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o rachunkowości oraz w przepisach szczególnych o rachunkowości kas, o ile przepisy rozporządzenia w sprawie współczynnika wypłacalności nie stanowią inaczej.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego oblicza się jako 5% sumy aktywów ważonych ryzykiem i sumy udzielonych zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego oblicza się metodą wskaźnika, który stanowi średnią arytmetyczną wyników za okres 3 lat. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stanowi 9,375% wskaźnika.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego oblicza się jako:

- 5% pozycji walutowej całkowitej – jeżeli pozycja walutowa całkowita jest wyższa niż 2% funduszy własnych kasy,
- zero – jeżeli pozycja walutowa całkowita nie jest wyższa niż 2% funduszy własnych kasy.

Współczynnik wypłacalności – wzór

$$\frac{\text{fundusze własne}}{(\text{wymóg kapitałowy z ryzyka kredytowego} + \text{ryzyka operacyjnego} + \text{ryzyka walutowego}) \times 20} \times 100$$

Norma	8%
Minimum	5%

NORMY OSTROŻNOŚCIOWE – PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

Kasa Krajowa zobowiązała spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe do oceny swojej sytuacji finansowej z użyciem zestawu ujednoliconych wskaźników w systemie analizy finansowej KAPER.

Narzędzie to służy kompleksowej analizie sytuacji finansowej kas w obszarach:

- kapitał,
- jakość aktywów,
- płynność,
- efektywność i rentowność.

Zasady ustalania podstawowych wskaźników:

- w ramach każdego z wyżej wymienionych obszarów zdefiniowane zostały wskaźniki o charakterze ilościowym,
- dla każdego ze wskaźników określono z kolei normy oraz liczbę punktów pomniejszających w ramach systemu oceny KAPER,
- suma ocen z poszczególnych wskaźników składa się na końcową ocenę sytuacji finansowej kasy,
- w przypadku przekroczenia określonej liczby punktów pomniejszających kasa jest zobligowana do podjęcia natychmiastowych działań naprawczych.

Definicje stosowane przy wyliczaniu wskaźników

Kapitał instytucjonalny – fundusz udziałowy + fundusz zasobowy.

Aktywa niedochodowe – gotówka + nieoprocentowane rachunki + wkłady na fundusz stabilizacyjny + majątek trwały + wartości niematerialne i prawne + pożyczki przeterminowane > 3 miesięcy pomniejszone o odpisy aktualizujące.

Środki gotówkowe + papiery wartościowe Kasy Krajowej – środki w kasie + lokaty bezterminowe w Kasie Krajowej z okresem wypowiedzenia nie dłuższym niż 3 miesiące + lokaty terminowe w Kasie Krajowej do 3 miesięcy + papiery wartościowe emitowane przez Kasę Krajową.

Fundusz oszczędnościowo-pożyczkowy – fundusz będący w dyspozycji kasy, utworzony z wkładów członkowskich oraz gromadzonych przez członków oszczędności (art. 25 ustawy o kasach).

Aktywa przynoszące dochód – udzielone kredyty i pożyczki pomniejszone o kredyty i pożyczki przeterminowane > 3 miesięcy, lokaty i inwestycje finansowe.

Pasywa tworzące koszty – wkłady na IKS, oszczędności, dług zewnętrzny (pożyczki i kredyty z Kasy Krajowej).

Marża finansowa – przychody z działalności finansowej i operacji finansowych minus koszty działalności finansowej i operacji finansowych.

Podstawowe wskaźniki w systemie analizy KAPER

• **K1 – wskaźnik wypłacalności (kapitałowy)**

– ustalany zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 sierpnia 2013 r. w sprawie współczynnika wypłacalności spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej.

Norma 8%
Minimum 5%

• **K2 – wskaźnik pokrycia kredytów i pożyczek kapitałem**

– ustalany według wzoru:

$$\frac{\text{kapitał instytucjonalny} \pm \text{nadwyżka/strata bilansowa}}{\text{suma kredytów i pożyczek udzielonych brutto}}$$

Norma 12%
Minimum 9%

• **K3 – wskaźnik pokrycia depozytów kapitałem**

– ustalany według wzoru:

$$\frac{\text{kapitał instytucjonalny} \pm \text{nadwyżka/strata bilansowa}}{\text{suma depozytów}}$$

Norma 10%
Minimum 7%

- **K4 – wskaźnik pokrycia kredytów i pożyczek przeterminowanych**

– ustalany według wzoru:

$$\frac{\text{kapitał instytucjonalny} \pm \text{nadwyżka/strata bilansowa}}{\text{suma kredytów i pożyczek przeterminowanych} > 3 \text{ miesiące brutto}}$$

Norma 125%
Minimum 100%

- **K5 – wskaźnik poziomu kapitału instytucjonalnego**

– ustalany według wzoru:

$$\frac{\text{kapitał instytucjonalny} \pm \text{nadwyżka/strata bilansowa}}{\text{aktywa ogółem}}$$

Norma od 4%
Minimum 4%

- **A1 – wskaźnik udziału aktywów niedochodowych**

– ustalany według wzoru:

$$\frac{\text{aktywa niedochodowe}}{\text{aktywa ogółem}}$$

Maksimum 10%

- **A2 – wskaźnik obciążenia aktywów środkami trwałymi**

– ustalany według wzoru:

$$\frac{\text{środki trwałe}}{\text{aktywa ogółem}}$$

Maksimum 5%

- **P1 – wskaźnik obowiązkowej rezerwy płynnej**

– ustalany według wzoru:

$$\frac{\text{środki gotówkowe} + \text{papiery wartościowe Kasy Krajowej}}{\text{fundusz oszczędnościowo-pożyczkowy}}$$

Norma 10%
Minimum 10%

- **P2 – wskaźnik obrotu oszczędnościowo-pożyczkowego**

– ustalany według wzoru:

$$\frac{\text{kredyty i pożyczki}}{\text{lokaty i wkłady oszczędnościowe}}$$

Minimum 80%

- **P3 – wskaźnik całkowitej efektywności operacyjnej**

– ustalany według wzoru:

$$\frac{\text{aktywa przynoszące dochód}}{\text{pasywa tworzące koszty}}$$

Minimum 85%

- **R1 – wskaźnik rentowności netto (zwrot z aktywów)**

– ustalany według wzoru:

$$\frac{\text{zysk netto lub strata}}{\text{średnie aktywa ogółem}}$$

Minimum 0,8%

• **R2 – wskaźnik dochodowości**

– ustalany według wzoru:

$$\frac{\text{koszty ogółem}}{\text{przychody ogółem}}$$

Maksimum 75%

• **R3 – wskaźnik marży finansowej na aktywach**

– ustalany według wzoru:

$$\frac{\text{marża finansowa}}{\text{aktywa ogółem}}$$

Minimum 7%

• **R4 – wskaźnik marży finansowej**

– ustalany według wzoru:

$$\frac{\text{przychody z działalności finansowej i operacji finansowych}}{\text{koszty działalności finansowej i operacji finansowych}}$$

Minimum 260%

• **R5 – wskaźnik efektywności aktywów**

– ustalany według wzoru:

$$\frac{\text{przychody ogółem}}{\text{aktywa ogółem}}$$

Minimum 15%

Ocena w zależności od sumy uzyskanych punktów pomniejszających w ramach analizy wskaźnikowej

Kategoria	Liczba uzyskanych punktów	Ocena sytuacji
A	0-3	Normalna
B	4-7	Pod obserwacją
C	8-11	Trudna
D	12-16	Zła
E	17-24	Bardzo zła

Arkusz oceny punktowej w systemie analizy finansowej KAPER

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zalecany	Punkty
Kapitał K1	8% i powyżej	
Kapitał K5	Powyżej 4%	
Jakość aktywów A1	Poniżej 10%	
Jakość aktywów A2	Poniżej 5%	
Płynność P1	Co najmniej 10%	
Płynność P3	100% i powyżej	
Rentowność R1	Co najmniej 0,8%	
Rentowność R5	15% i powyżej	
Razem		

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1.

Wykaz kont wykorzystanych w przykładach z planu kont spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej

Nr konta	Nazwa
Zespół 0	Aktywa trwałe
Zespół 1	Środki pieniężne, rachunki bankowe, kredyty oraz inne aktywa finansowe
149-11	Rozrachunki z tytułu SKOK – przelewy zewnętrzne
154-02-01	Wartość początkowa dłużnych papierów wartościowych
154-02-02	Aktualizacja wyceny dłużnych papierów wartościowych
154-02-03	Odsetki naliczone od dłużnych papierów wartościowych
Zespół 2	Rozrachunki i roszczenia
240-30	Kredyty i pożyczki powyżej 1 roku do 5 lat
240-80	Kredyty i pożyczki powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowane powyżej 3 miesięcy
240-81	Kredyty i pożyczki powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowane powyżej 6 miesięcy
240-82	Kredyty i pożyczki powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowane powyżej 12 miesięcy
241-00	Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek
241-30	Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek powyżej 1 roku do 5 lat
241-80	Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowanych powyżej 3 miesięcy
241-81	Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowanych powyżej 6 miesięcy
241-82	Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek powyżej 1 roku do 5 lat przeterminowanych powyżej 12 miesięcy
241-90	Odsetki karne od kredytów i pożyczek
242-00	Lokaty terminowe
242-04	Rachunki a vista
244-00	Odsetki od lokat terminowych
250-00	Rozrachunki z tytułu sprzedaży wierzytelności
270-30-01	Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki przeterminowane powyżej 3 miesięcy
270-30-02	Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki przeterminowane powyżej 6 miesięcy
270-30-03	Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki przeterminowane powyżej 12 miesięcy
270-90	Aktualizacja wyceny odsetek karnych
Zespół 3	Materiały i towary
Zespół 4	Koszty według rodzajów i ich rozliczenie
Zespół 6	Produkty i rozliczenia międzyokresowe
650-88	Prowizje od kredytów i pożyczek do rozliczenia w czasie – długoterminowe
650-89	Prowizje od kredytów i pożyczek do rozliczenia w czasie – krótkoterminowe
Zespół 7	Przychody i koszty ich osiągnięcia
700-00	Odsetki od kredytów i pożyczek
700-00-04	Odsetki od kredytów i pożyczek przeterminowanych
700-10	Odsetki i prowizje od kredytów rozliczane wg ESP
701-00	Wycena odsetek od kredytów i pożyczek wg ESP
702-00	Koszty odsetek od lokat terminowych
760-30	Odpisy rozwiązane na kredyty i pożyczki przeterminowane
761-30	Odpisy aktualizujące należności – kredyty i pożyczki przeterminowane
Zespół 8	Kapitały (fundusze), fundusze specjalne, rezerwy i wynik finansowy
Konta pozabilansowe	
294	Pozostałe zobowiązania warunkowe otrzymane
294-01	Zabezpieczenia prawne – hipoteki
294-02	Zabezpieczenia prawne – zastaw rejestrowy
294-03	Zabezpieczenia prawne – przeniesienie prawa własności rzeczy ruchomej

ZAŁĄCZNIK 2.

Wzór sprawozdania finansowego spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego kasy powinno w szczególności:

- zawierać nazwę i siedzibę kasy, podstawowy przedmiot działalności kasy oraz wskazywać właściwy sąd prowadzący rejestr,
- wskazywać czas trwania działalności kasy, jeżeli jest ograniczony,
- określać okres objęty sprawozdaniem finansowym oraz podawać powód jego przygotowania, jeżeli zostało sporządzone za okres inny niż rok obrotowy,
- informować, że sprawozdanie finansowe zawiera dane łączne, jeżeli w skład kasy wchodzi wewnętrzne jednostki organizacyjne sporządzające samodzielne sprawozdania finansowe,
- wskazywać, czy sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez kasę w dającej się przewidzieć przyszłości oraz czy nie istnieją okoliczności, które mogą wpływać na zagrożenie kontynuowania działalności; w przypadku występowania niepewności co do możliwości kontynuowania działalności we wprowadzeniu powinien znaleźć się opis tych niepewności oraz stwierdzenie, że taka niepewność występuje, oraz informacja, czy sprawozdanie finansowe zawiera korekty z tym związane; informacja ta powinna uwzględniać również opis podejmowanych bądź planowanych przez kasę działań mających na celu eliminację takiej niepewności,
- w przypadku sprawozdania finansowego sporządzonego za okres, w którym nastąpiło połączenie, wskazywać, że jest to sprawozdanie finansowe sporządzone po połączeniu kas oraz zawierać opis zasad zastosowanych do rozliczenia połączenia,
- zawierać omówienie przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny aktywów i pasywów (także amortyzacji), pomiaru wyniku finansowego oraz sposobu sporządzenia sprawozdania finansowego w zakresie, w jakim ustawa pozostawia kasie prawo wyboru, w szczególności:
 - zasady ujmowania w funduszu własnym skutków wyceny aktywów lub pasywów,
 - zasady ustalania wartości godziwej aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, z podziałem na poszczególne rodzaje tych aktywów i zobowiązań,
 - zasady tworzenia odpisów aktualizujących,
- uwzględniać zmiany zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny, dokonane w ciągu roku obrotowego wraz z uzasadnieniem ich wprowadzenia, jeżeli wywierają one istotny wpływ na sprawozdanie finansowe, ze wskazaniem różnicy w wyniku finansowym spowodowanej tymi zmianami,
- uwzględniać zmiany sposobu sporządzania sprawozdania finansowego dokonane w stosunku do poprzedniego sprawozdania finansowego wraz z uzasadnieniem ich wprowadzenia i skutkami w zakresie przedstawiania sytuacji majątkowej i finansowej kasy, zwłaszcza wpływu na wynik finansowy,
- zawierać informacje dotyczące korekty błędów w poszczególnych pozycjach sprawozdania finansowego oraz:
 - rodzaju popełnionego błędu,
 - kwoty korekty dotyczącej bieżącego roku obrotowego,
 - kwoty korekty dotyczącej okresów wcześniejszych,
- zawierać informacje o znaczących zdarzeniach, które wystąpiły po dniu bilansowym i nie zostały uwzględnione w innych częściach sprawozdania finansowego.

BILANS KASY

Aktywa

I. Aktywa pieniężne

1. Środki pieniężne w kasie
2. Środki na rachunkach

II. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
 - a. Instrumenty kapitałowe
 - b. Dłużne papiery wartościowe
 - c. Pozostałe
2. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu
 - a. Instrumenty kapitałowe
 - b. Dłużne papiery wartościowe
 - c. Pozostałe

III. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

1. Instrumenty kapitałowe
2. Dłużne papiery wartościowe
3. Pozostałe

IV. Kredyty i pożyczki oraz inne należności

1. Kredyty i pożyczki
2. Dłużne papiery wartościowe
3. Pozostałe

V. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

1. Dłużne papiery wartościowe
2. Pozostałe

VI. Rzeczowe aktywa trwałe

VII. Wartości niematerialne i prawne

VIII. Rozliczenia międzyokresowe

1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
2. Pozostałe rozliczenia międzyokresowe

IX. Inne aktywa

- w tym wkłady na fundusz stabilizacyjny

Aktywa razem

BILANS KASY

Pasywa

I. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

1. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
 - a. Oszczędności
 - b. Zobowiązania finansowe z tytułu własnej emisji
 - c. Pozostałe zobowiązania
2. Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu
 - a. Oszczędności
 - b. Zobowiązania finansowe z tytułu własnej emisji
 - c. Pozostałe zobowiązania

II. Zobowiązania finansowe wyceniane według skorygowanej ceny nabycia

1. Oszczędności
2. Zobowiązania finansowe z tytułu własnej emisji
3. Pozostałe zobowiązania

III. Rezerwy

1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
2. Inne rezerwy

IV. Zobowiązania z tytułu podatków

V. Rozliczenia międzyokresowe

VI. Fundusze specjalne i inne zobowiązania

VII. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania łącznie

VIII. Fundusz udziałowy

IX. Fundusz zasobowy

X. Fundusz z aktualizacji wyceny, w tym dotyczący:

1. Rzeczowego majątku trwałego
2. Aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

XI. Zysk (strata) z lat ubiegłych

XII. Zysk (strata) netto

XIII. Fundusze łącznie

Pasywa łącznie

WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI

Zobowiązania pozabilansowe udzielone i otrzymane

1. Zobowiązania udzielone
 - a. Linie kredytowe
 - b. Poręczenia
 - c. Inne
2. Zobowiązania otrzymane
 - a. Linie kredytowe
 - b. Gwarancje
 - c. Poręczenia
3. Pozostałe

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT KASY

I. Przychody z tytułu odsetek

1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym aktywa finansowe przeznaczone do obrotu
2. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży
3. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności
4. Kredyty i pożyczki oraz inne należności
5. Inne aktywa

II. Koszty z tytułu odsetek

1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym aktywa finansowe przeznaczone do obrotu
2. Zobowiązania finansowe wyceniane metodą skorygowanej ceny nabycia
3. Pozostałe zobowiązania

III. Wynik z tytułu odsetek (I-II)

IV. Przychody z tytułu dywidend

V. Przychody z tytułu prowizji

VI. Koszty z tytułu prowizji

VII. Wynik z tytułu prowizji (V-VI)

VIII. Zrealizowany wynik z aktywów finansowych i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz innych niż przeznaczone do obrotu – netto

1. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży
2. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności
3. Kredyty i pożyczki oraz inne należności
4. Zobowiązania finansowe wyceniane metodą skorygowanej ceny nabycia
5. Pozostałe zrealizowane zyski (straty)

IX. Wynik z tytułu aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym przeznaczonych do obrotu – netto

X. Wynik z tytułu różnic kursowych – netto

XI. Wynik działalności kasy (III + IV + VII ± VIII ± IX ± X)

XII. Pozostałe przychody operacyjne, w tym rozwiązane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych

XIII. Pozostałe koszty operacyjne, w tym odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych

XIV. Koszty działania kasy

1. Amortyzacja
2. Zużycie materiałów i energii
3. Usługi obce
4. Bieżące wpłaty na fundusz stabilizacyjny
5. Podatki i opłaty
6. Wynagrodzenia oraz ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia
7. Pozostałe koszty rodzajowe

XV. Rezerwy i rozwiązane rezerwy – netto

1. Na zobowiązania finansowe pozabilansowe
2. Pozostałe rezerwy

XVI. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości i rozwiązane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych – netto

1. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży
2. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności
3. Kredyty i pożyczki oraz inne należności

XVII. Wynik działalności operacyjnej (XI + XII – XIII – XIV – XV ± XVI)

XVIII. Wynik operacji nadzwyczajnych

1. Zyski nadzwyczajne
2. Straty nadzwyczajne

XIX. Zysk (strata) brutto (XVII ± XVIII)

XX. Podatek dochodowy

XXI. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zmniejszenie straty)

XXII. Zysk (strata) netto (XIX – XX ± XXI)

ZESTAWIENIE ZMIAN W FUNDUSZU WŁASNYM KASY

I. Fundusz własny na początek okresu

1. Korekty błędów
2. Zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości

II. Fundusz własny na początek okresu, po korektach

III. Fundusz udziałowy na początek okresu

1. Zmiany funduszu udziałowego
 - a. Zwiększenia (z tytułu)
 - wniesienia wpłat udziałów członkowskich
 - (...)
 - b. Zmniejszenia (z tytułu)
 - wypłacenia udziałów członkowskich
 - (...)

IV. Fundusz udziałowy na koniec okresu

V. Fundusz zasobowy na początek okresu

1. Zmiany funduszu zasobowego
 - a. Zwiększenia (z tytułu)
 - wpłat wpisowego
 - nadwyżki bilansowej
 - (...)
 - b. Zmniejszenia (z tytułu)
 - pokrycia strat
 - (...)

VI. Fundusz zasobowy na koniec okresu

VII. Fundusz z aktualizacji wyceny na początek okresu

1. Zmiany funduszu z aktualizacji wyceny
 - a. Zwiększenia (z tytułu)
 - (...)
 - b. Zmniejszenia (z tytułu)
 - zbycia lub likwidacji środków trwałych
 - (...)

VIII. Fundusz z aktualizacji wyceny na koniec okresu

IX. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu

1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu
 - a. Korekty błędów
 - b. Zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości
2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach
3. Zmiana zysku z lat ubiegłych
 - a. Zwiększenia (z tytułu)
 - podziału zysku z lat ubiegłych
 - (...)
 - b. Zmniejszenia (z tytułu)
 - (...)
4. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu
5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu
 - a. Korekty błędów
 - b. Zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości
6. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach
7. Zmiana straty z lat ubiegłych
 - a. Zwiększenia (z tytułu)
 - przeniesienia straty z lat ubiegłych do pokrycia
 - (...)
 - b. Zmniejszenia (z tytułu)
 - (...)
8. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu

X. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu

XI. Wynik netto

1. Zysk netto
2. Strata netto

XII. Fundusz własny na koniec okresu

XIII. Fundusz własny po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH KASY (metoda pośrednia)

I. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

II. Zysk (strata) netto

III. Korekty razem:

1. Amortyzacja
2. Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)
4. Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej
5. Zmiana stanu rezerw
6. Wzrost (spadek) aktywów operacyjnych (z wyłączeniem gotówki i ekwiwalentów)
 - a. Wzrost (spadek) aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym wzrost (spadek) aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu
 - b. Wzrost (spadek) aktywów finansowych przeznaczonych do sprzedaży
 - c. Wzrost (spadek) kredytów i pożyczek
 - d. Wzrost (spadek) innych aktywów (wg kategorii z bilansu)
7. Wzrost (spadek) zobowiązań operacyjnych (z wyłączeniem gotówki i ekwiwalentów)
 - a. Wzrost (spadek) zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym wzrost (spadek) zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu
 - b. Wzrost (spadek) zobowiązań finansowych wycenianych według skorygowanej ceny nabycia
 - c. Wzrost (spadek) innych zobowiązań (wg kategorii z bilansu)

8. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych
 9. Zmiana stanu odpisów aktualizujących
 10. Inne korekty
- IV. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej**
- V. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej**
1. Nabycie rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
 2. Zbycie rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
 3. Nabycie aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży
 4. Zbycie aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży
 5. Nabycie aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności
 6. Zbycie aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności
 7. Inne wydatki związane z działalnością inwestycyjną
 8. Inne wpływy związane z działalnością inwestycyjną
- VI. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej**
- VII. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej**
1. Wpływy z wpłat udziałów członkowskich, wpłat wpisowego, wypłaty udziałów członkowskich – netto
 2. Inne wpływy z działalności finansowej
 3. Wydatki z tytułu innych zobowiązań finansowych, w tym z tytułu umów leasingu finansowego
 4. Inne wypłaty na rzecz członków
 5. Inne wydatki z działalności finansowej
- VIII. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej**
- IX. Przepływy pieniężne netto łącznie**
- X. Bilansowa zmiana środków pieniężnych, w tym zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych**
- XI. Środki pieniężne na początek okresu**
- XII. Środki pieniężne na koniec okresu**
- w tym o ograniczonej możliwości dysponowania

Dodatkowe informacje i objaśnienia

W dodatkowych informacjach i objaśnieniach są ujawniane przede wszystkim informacje o aktywach i pasywach, zobowiązaniach pozabilansowych, elementach rachunku zysków i strat, zestawienia zmian w funduszu własnym oraz rachunku przepływów pieniężnych, informacje o zarządzaniu ryzykiem związanym z działalnością prowadzoną przez kasę w zakresie niezbędnym do lepszego zrozumienia sytuacji finansowej i majątkowej, a także wyniku finansowego kasy, w szczególności:

1.
 - 1) informacje o spełnieniu przez kasę wymogów, o których mowa w art. 24 ust. 5 ustawy o kasach,
 - 2) dane o walutowej strukturze aktywów i pasywów w podziale na następujące kategorie: polski złoty, euro, dolar amerykański, frank szwajcarski oraz pozostałe waluty,
 - 3) dane o źródłach pozyskania oszczędności, z uwzględnieniem podziału na branżowe i geograficzne segmenty rynku,
 - 4) informacje o strukturze koncentracji zaangażowania kasy w poszczególne jednostki, grupy kapitałowe, branżowe i geograficzne segmenty rynku wraz z oceną ryzyka związanego z tym zaangażowaniem,
 - 5) informacje o:
 - a) strukturze należności kasy w podziale na poszczególne kategorie ustalone zgodnie z przepisami §2 pkt 23–26 rozporządzenia, w tym informacje o:
 - należnościach z odroczonym terminem zapłaty,
 - należnościach przeterminowanych i należnościach spornych, na które nie utworzono odpisu aktualizującego,
 - b) aktywach finansowych z tytułu kredytów i pożyczek, dłużnych papierów wartościowych oraz pozostałych należności, od których kasa nie nalicza odsetek,
 - c) aktywach finansowych z tytułu kredytów i pożyczek, instrumentów kapitałowych, dłużnych papierów wartościowych oraz pozostałych należności według wartości bilansowej brutto, wartości utworzonych odpisów aktualizujących i wartości bilansowej, z podziałem na:
 - kredyty i pożyczki oraz inne należności,
 - aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
 - aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,

- d) aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywach finansowych i zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, dla których nie było możliwe ustalenie w sposób wiarygodny wartości godziwej, ze wskazaniem oszacowanej wartości,
- e) wartości należności, w tym kredytów i pożyczek, dłużnych papierów wartościowych oraz pozostałych należności – przeterminowanych, ze wskazaniem stanu na początek roku obrotowego, informacją o zwiększeniach, zmniejszeniach i stanie na koniec roku obrotowego wraz z wartością utworzonych odpisów aktualizujących,
- f) utworzonych odpisach aktualizujących wartość kredytów i pożyczek, instrumentów kapitałowych, dłużnych papierów wartościowych oraz pozostałych należności, ze wskazaniem stanu na początek roku obrotowego, informacją o zwiększeniach, wykorzystaniu, rozwiązaniu i stanie na koniec roku obrotowego,
- g) wartości kredytów i pożyczek, instrumentów kapitałowych, dłużnych papierów wartościowych oraz pozostałych należności, z podziałem według pozycji bilansu, o pozostałym od dnia bilansowego, przewidywanym umową, okresie spłaty:
- do 1 miesiąca,
 - powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy,
 - powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy,
 - powyżej 6 miesięcy do 1 roku,
 - powyżej 1 roku do 3 lat,
 - powyżej 3 lat do 5 lat,
 - powyżej 5 lat,
- 6) dane o wartości posiadanych instrumentów finansowych z uwzględnieniem:
- a) instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie giełdowym,
 - b) instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie pozagiełdowym,
- 7) informacje o umowach zawartych przez kasę, których skutkiem będzie powstanie instrumentu finansowego,
- 8) informacje o wartości i kategorii przekwalifikowanych aktywów oraz o przyczynach przekwalifikowania w przypadku przekwalifikowania składnika aktywów finansowych,
- 9) w przypadku przekwalifikowania składnika aktywów finansowych z kategorii aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, z kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży albo z kategorii aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności informacje o:
- a) wartości aktywów finansowych przekwalifikowanych do i z każdej kategorii, a także o przyczynach przekwalifikowania,
 - b) wartości bilansowej i wartości godziwej składników aktywów finansowych, które zostały przekwalifikowane w okresie sprawozdawczym oraz w poprzednich okresach sprawozdawczych,
 - c) przychodach lub kosztach z tytułu wyceny składnika aktywów finansowych w okresie sprawozdawczym oraz w poprzednich okresach sprawozdawczych,
 - d) przychodach lub kosztach z tytułu wyceny, które zostałyby ujęte w okresie sprawozdawczym, gdyby dany składnik aktywów finansowych nie został przekwalifikowany,
 - e) efektywnej stopie procentowej i szacunkowej kwocie przepływów pieniężnych, które kasa spodziewa się odzyskać, na dzień przekwalifikowania składnika aktywów finansowych,
- 10) w przypadku przeniesienia praw majątkowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych (przeniesienie aktywów), które nie są wyłączone z bilansu, ujawnia się następujące informacje w odniesieniu do każdej kategorii aktywów finansowych:
- a) rodzaj przeniesionych aktywów finansowych,
 - b) wartość i charakter korzyści zachowanych przez kasę, a także rodzaje ryzyka związane z przeniesionymi aktywami finansowymi, które nie podlegają wyłączeniu z bilansu,
- 11) wartość bilansowa przeniesionych aktywów, wartość aktywów ujmowanych w bilansie i powiązanych z nimi zobowiązań,
- 12) informacje o zobowiązaniach finansowych, z podziałem według pozycji bilansu, o pozostałym od dnia bilansowego, przewidywanym umową, okresie spłaty:
- a) bieżące,
 - b) do 1 miesiąca,
 - c) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy,
 - d) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy,
 - e) powyżej 6 miesięcy do 1 roku,
 - f) powyżej 1 roku do 3 lat,
 - g) powyżej 3 lat do 5 lat,
 - h) powyżej 5 lat.

2.

- 1) informacje uzupełniające o aktywach i pasywach, w szczególności o:
 - a) zakresie zmian wartości grup rodzajowych rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz innych aktywów, zawierającym stan tych aktywów na początek roku obrotowego, zwiększenia i zmniejszenia z tytułu: aktualizacji wartości, nabycia, przemieszczenia wewnętrznego oraz stan na koniec roku obrotowego, a dla majątku amortyzowanego – podobne przedstawienie stanów i tytułów zmian dotychczasowych amortyzacji lub umorzenia,
 - b) wartości gruntów użytkowanych wieczysto,
 - c) wartości nieamortyzowanych lub nieumarzanych przez kasę środków trwałych używanych na podstawie umów najmu, dzierżawy i innych umów, w tym z tytułu umów leasingu,
 - d) posiadanych papierach wartościowych, z podaniem emitenta; należy wykazać wartość rynkową papierów wartościowych, w przypadku gdy jest różna od wartości wykazywanej w bilansie,
- 2) informacje na temat aktywów przejętych za długi w podziale na nieruchomości i pozostałe składniki majątku,
- 3) informacje o aktywach trwałych przeznaczonych do zbycia, zawierające wartość tych aktywów na początek roku obrotowego, zwiększenia i zmniejszenia oraz stan na koniec roku obrotowego,
- 4) zagregowane dane o:
 - a) zobowiązaniach wobec budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego z tytułu uzyskania prawa własności budynków i budowli,
 - b) stanie rezerw, według celu ich utworzenia na początek roku obrotowego, zwiększeniach, wykorzystaniu, rozwiązaniu i stanie na koniec roku obrotowego,
 - c) stanie na początek roku obrotowego, zwiększeniach, zmniejszeniach oraz stanie na koniec roku obrotowego funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego,
 - d) wysokości nadwyżki bilansowej przekazanej na zwiększenie funduszu zasobowego, propozycjach co do sposobu pokrycia straty bilansowej za rok obrotowy,
 - e) istotnych pozycjach czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych.

3.

- 1) zagregowane dane o grupach zobowiązań zabezpieczonych na majątku kasy (ze wskazaniem ich rodzaju),
- 2) informacje o zastawie na mieniu kasy wraz z postanowieniami i warunkami ustanowienia zastawu oraz wartości bilansowej składników aktywów finansowych, które kasa zastawiła jako zabezpieczenie zobowiązań lub zobowiązań pozabilansowych,
- 3) dane o zobowiązaniach pozabilansowych z podziałem na:
 - a) zobowiązania udzielone, w tym linie kredytowe, poręczenia, zobowiązania z tytułu operacji walutowych, zobowiązania z tytułu zawartych kontraktów kupna-sprzedaży instrumentów finansowych, zobowiązania z tytułu udzielonych zabezpieczeń oraz inne zobowiązania o charakterze finansowym lub gwarancyjnym,
 - b) zobowiązania otrzymane, w tym linie kredytowe, gwarancje oraz poręczenia, zobowiązania z tytułu operacji walutowych, zobowiązania z tytułu zawartych kontraktów kupna-sprzedaży instrumentów finansowych oraz inne,
- 4) dane na temat promes udzielenia kredytu według liczby udzielonych promes oraz ich wartości nominalnej w podziale na poszczególne kategorie.

4.

- 1) informacje o zobowiązaniach z tytułu funduszu stabilizacyjnego zaliczanych za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego do funduszy własnych,
- 2) informacje o wysokości funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego,
- 3) informacje o wysokości rezerwy płynnej na początek roku obrotowego, zwiększeniach, zmniejszeniach i stanie na koniec roku obrotowego wraz z informacją o niespełnieniu wymogu, o którym mowa w art. 38 ust. 1 ustawy o kasach,
- 4) zagregowane dane o:
 - a) korzystaniu z kredytów, pożyczek, gwarancji lub poręczeń przez pracowników, członków zarządu lub organów nadzorczych, ze wskazaniem warunków oprocentowania i terminów spłaty,
 - b) wynagrodzeniach wypłaconych lub należnych członkom zarządu lub organów nadzorczych kasy,
 - c) przeciętnym zatrudnieniu w roku obrotowym, w przeliczeniu na etaty,
 - d) kosztach związanych z utworzeniem rezerw na zobowiązania wobec pracowników, z wyszczególnieniem tytułów,
 - e) liczbie pojedynczych przekroczeń ponad 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego z tytułu łącznej kwoty pożyczek i kredytów udzielonych poszczególnym członkom kasy oraz zobowiązań tych członków wynikających z udzielonych poręczeń, a także sumie pojedynczych przekroczeń ponad 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego z tytułu łącznej kwoty pożyczek i kredytów udzielonych poszczególnym członkom kasy oraz zobowiązań tych członków wynikających z udzielonych poręczeń,
 - f) liczbie pojedynczych przekroczeń ponad 15% funduszy własnych z tytułu łącznej kwoty pożyczek i kredytów udzielonych poszczególnym członkom na cele związane z działalnością gospodarczą, a także udzielonych im zobowiązań pozabilansowych oraz sumie pojedynczych przekroczeń ponad 15% funduszy własnych z tytułu łącznej kwoty pożyczek i kredytów udzielonych poszczególnym członkom na cele związane z działalnością gospodarczą, a także udzielonych im zobowiązań pozabilansowych,

- g) łącznej kwocie pożyczek i kredytów udzielonych wszystkim członkom na cele związane z działalnością gospodarczą,
 - h) łącznej kwocie pożyczek i kredytów udzielonych członkom rady nadzorczej, zarządu i komisji kredytowej,
 - i) liczbie pojedynczych przekroczeń ponad 8% aktywów kasy z tytułu łącznej kwoty lokat w poszczególnych bankach, wartości wkładu, udziału, jednostki uczestnictwa lub nabytego papieru wartościowego jednego rodzaju oraz sumie pojedynczych przekroczeń ponad 8% aktywów kasy z tytułu łącznej kwoty lokat w poszczególnych bankach, wartości wkładu, udziału, jednostki uczestnictwa lub nabytego papieru wartościowego jednego rodzaju,
- 5) informacje o istotnych transakcjach (wraz z ich kwotami) zawartych przez kasę na innych warunkach niż rynkowe ze stronami powiązanymi, przez które rozumie się jednostki powiązane w rozumieniu przepisów art. 3 ust. 1 pkt 34–43 ustawy oraz:
- a) osobę, która jest członkiem zarządu, rady nadzorczej kasy lub jednostki z nią powiązanej, lub
 - b) osobę, która jest małżonkiem lub osobą faktycznie pozostającą we wspólnym pożyciu, krewnym lub powinowatym do drugiego stopnia, przysposobionym lub przysposabiającym, osobą związaną z tytułu opieki lub kurateli w stosunku do którejkolwiek z osób będących członkami zarządu, rady nadzorczej kasy lub jednostki z nią powiązanej, lub
 - c) jednostkę kontrolowaną, współkontrolowaną lub inną jednostkę, na którą znaczący wpływ wywiera lub w której posiada znaczącą liczbę głosów bezpośrednio albo pośrednio osoba, o której mowa w lit. a i b, lub
 - d) jednostkę realizującą program świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia skierowany do pracowników kasy lub jednostki z nią powiązanej – wraz z informacjami określającymi charakter tych transakcji; informacje dotyczące poszczególnych transakcji mogą być zgrupowane według ich rodzaju, z wyjątkiem przypadku, gdy informacje na temat poszczególnych transakcji są niezbędne dla zrozumienia ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy kasy,
- 6) informacje o celach i zasadach zarządzania ryzykiem, z wyszczególnieniem podziału na następujące kategorie ryzyka:
- a) ryzyko płynności,
 - b) ryzyko kredytowe,
 - c) ryzyko operacyjne,
 - d) ryzyko walutowe.
- 5.
- 1) informacje dotyczące przychodów i kosztów, a w szczególności o:
- a) strukturze rzeczowej (rodzaje działalności) przychodów z działalności podstawowej,
 - b) strukturze rzeczowej (rodzaje działalności) kosztów z działalności podstawowej,
 - c) wyniku finansowym osiągniętym na działalności podstawowej,
 - d) przychodach na operacjach finansowych (wg struktur),
 - e) kosztach na operacjach finansowych (wg struktury),
 - f) wyniku finansowym osiągniętym na operacjach finansowych,
 - g) wysokości istotnych odpisów aktualizujących aktywa niefinansowe wraz z wyjaśnieniem ich przyczyn,
 - h) przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej w roku obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w roku następnym wraz z wyjaśnieniem przyczyn tego stanu,
 - i) głównych pozycjach różniących podstawę opodatkowania podatkiem dochodowym od wyniku finansowego (zysku, straty) brutto,
 - j) zyskach i stratach nadzwyczajnych z podziałem na losowe i pozostałe,
 - k) podatku dochodowym od wyniku na operacjach nadzwyczajnych,
 - l) nakładach na niefinansowe aktywa trwale poniesionych w ostatnim roku i planowanych na następny rok.
- 6.
- 1) objaśnienie struktury środków pieniężnych przyjętych do rachunku przepływów pieniężnych; w przypadku gdy rachunek przepływów pieniężnych jest sporządzony metodą bezpośrednią, dodatkowo należy przedstawić uzgodnienie przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej sporządzone metodą pośrednią; w przypadku różnic pomiędzy zmianami stanu niektórych pozycji w bilansie oraz zmianami tych samych pozycji wykazanymi w rachunku przepływów pieniężnych należy wyjaśnić ich przyczyny.
- 7.
- 1) informacje o charakterze i celu gospodarczym umów zawartych przez kasę, nieuwzględnionych w bilansie w zakresie niezbędnym do oceny ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy kasy,
- 2) informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, wypłaconym lub należnym za rok obrotowy odrębnie za:
- a) obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego,
 - b) inne usługi poświadczające,
 - c) usługi doradztwa podatkowego,
 - d) pozostałe usługi,

- 3) w przypadku sprawozdania finansowego sporządzonego za okres, w którym nastąpiło połączenie kas, należy podać:
- a) nazwę, siedzibę i dzień przyłączenia kasy, która w wyniku połączenia została wykreślona z rejestru,
 - b) wartość aktywów netto, według wartości godziwej, kasy przyłączonej na dzień połączenia,
 - c) przychody i koszty, zyski i straty oraz zmiany w funduszach własnych połączonych kas za okres od początku roku obrotowego, w którym nastąpiło połączenie, do dnia połączenia,
- 4) w przypadku gdy informacje inne niż wymienione powyżej mogłyby w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy kasy, należy je ujawnić.

Informacja dodatkowa powinna zapewnić porównywalność informacji finansowych zawartych w sprawozdaniu za okres sprawozdawczy z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym za poprzedni, analogiczny okres sprawozdawczy.

Wszelkie dodatkowe informacje, niewynikające z wymienionego wyżej sprawozdania lub niezwiązane z nim bezpośrednio, powinny być przedstawione w końcowej części tej informacji.

notatki

Centrum Edukacji Krajowej Izby Biegłych Rewidentów

al. Jana Pawła II 80

00-175 Warszawa

e-mail: ce@kibr.org.pl

tel. 22 637 31 04

fax 22 637 30 84

© Wszelkie prawa zastrzeżone CEK / KIBR

ce.kibr.org.pl

mgr Regina Frąckowiak

Biegły rewident, lustrator, członek Komisji ds. Szkoleń Krajowej Rady Biegłych Rewidentów, wizytator Krajowej Komisji Nadzoru.

Zawód biegłego rewidenta wykonuje od 1993 roku. Posiada doświadczenie w zakresie weryfikacji sprawozdań finansowych oraz kierowania podmiotami uprawnionymi do badania.

Specjalista w dziedzinie badania sprawozdań finansowych jednostek zainteresowania publicznego, w tym szczególnie banków. Współautor wzorcowej dokumentacji rewizyjnej i programu informatycznego do badania sprawozdań finansowych banków. Autor komentarza do wzorcowego bankowego planu kont dla banków spółdzielczych.

Od 2010 roku wizytator Krajowej Komisji Nadzoru. Od 2015 roku członek Komisji ds. Szkoleń KRBR.

Wieloletni wykładowca z zakresu rachunkowości, bankowego planu kont, podatków, sporządzania sprawozdań finansowych, audytu i kontroli wewnętrznej w bankach, krajowych i międzynarodowych standardów rachunkowości.

Wykładowca rachunkowości finansowej dla audytorów wewnętrznych na studiach podyplomowych „Audyty, kontrola i rachunkowość finansowa banku”.

Autor materiałów szkoleniowych dla biegłych rewidentów „Kontrola przestrzegania przepisów i procedur związanych z wykonywaniem czynności rewizji finansowej przez biegłych rewidentów oraz działalności podmiotów uprawnionych”.

Recenzent: dr hab. Joanna Wielgórka-Leszczyńska